

SAVONIA

■ OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALOUDEN JA HALLINNON ALA

YRITYSMUODON VALINTAAN VAIKUTTAVAT TEKIJÄT

TEKIJÄ: Veera Hiltunen

Koulutusala Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Veera Hiltunen	
Työn nimi Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät	
Päiväys	28.8.2017
Sivumäärä/Liitteet	52/4
Ohjaaja(t) Jukka Honkanen, Pentti Mäkelä	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savon Yrittäjät	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämä opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä yrittäjäjärjestö Savon Yrittäjien kanssa, jonka toiminnan tarkoituksena on parantaa pienten ja keskisuurten yritysten kannattavan toiminnan edellytyksiä. Opinnäytetyön tavoite on antaa näkökulmia aloitteleville yrittäjille, jotka pohtivat eri yritysmuotojen eroavaisuuksia sekä yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Opinnäytetyössäni käsitellään yksityistä elinkeinonharjoittajaa, avointa yhtiötä, kommandiittiyhtiötä sekä yksityistä osakeyhtiötä.</p> <p>Työn teoriaviitekehukseen on koottu tietoa opinnäytetyössäni käsiteltävien yritysmuotojen perustamisesta, hallinnosta, päätöksenteosta, varojenjaosta, velkavastuusta, kirjanpito- ja tilintarkastusvelvollisuudesta, yhtiöstä eroamisesta ja toiminnan lopettamisesta sekä verotuksesta ja muista eri yritysmuotoihin liittyvistä ominaisista asioista.</p> <p>Opinnäytetyöni sisältää kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla selvitettiin oikeanlaisen yritysmuodon valinnan merkityksellisyyttä asiantuntijoiden avulla. Kvalitatiivisen tutkimuksen haastateltavina olivat Savon Yrittäjien toimitusjohtaja Arto Nykänen sekä Kuopion Uusyrityskeskuksen yritysneuvoja Pekka Naumanen. Anonyymisen kvantitatiivisen tutkimuksen avulla selvitettiin yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä yrityksen perustamisvaiheessa sekä onko yritysmuotoa vaihdettu kesken toiminnan ja mitkä ovat olleet syyt yritysmuodon vaihtoon. Kvantitatiivisen tutkimuksen kohderyhmänä oli Savon Yrittäjien jäsenet, jotka koostuvat pk-yrityksistä.</p> <p>Opinnäytetyöni avulla uudet yrittäjät saavat käsityksen eri yritysmuotojen eroavaisuuksista sekä tutkimustuloksien pohjalta mielipiteitä suoraan yrittäjiltä ja asiantuntijoilta yritysmuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä sekä oikeanlaisen yritysmuodon merkityksellisyydestä. Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset pohjautuvat hyvin eri yritysmuotojen ominaisuuksiin, mutta tuovat esille kuitenkin vain pienen joukon mielipiteet, joten uuden yrittäjän tulisi kuitenkin pohtia omaa tilannettaan ja tarvittaessa hyödyntää asiantuntijoita yritysmuodon valitsemisessa.</p>	
Avainsanat Yritysmuodot, Yksityinen elinkeinonharjoittaja, Avoin yhtiö, Kommandiittiyhtiö, Osakeyhtiö, Yritysverotus	

Field of Study Social Sciences, Business and Administration	
Degree Programme Degree Programme in Business and Administration	
Author(s) Veera Hiltunen	
Title of Thesis Factors affecting the choice of business forms	
Date 28.8.2017	Pages/Appendices 52/4
Supervisor(s) Jukka Honkanen, Pentti Mäkelä	
Client Organisation /Partners Savon Yrittäjät	
<p>Abstract</p> <p>This thesis was executed in cooperation with Savon Yrittäjät. The purpose of Savon Yrittäjät is to improve the prerequisites for the profitable operations of small and medium-sized companies. The primary aim of this thesis is to give perspectives to starting entrepreneurs who consider the differences between various business forms and the factors affecting the choice of it. The present study deals with the following business forms: a sole trader, a general partnership, a limited partnership and a limited liability company.</p> <p>The theoretical part consists of establishing a company, management, decision-making, distribution of assets, debt liability, accounting and auditing, secession from a company and termination of operation, taxation and other inherent matters regarding several types of businesses.</p> <p>This study contains both qualitative and quantitative research aspects. Qualitative research was used to examine the relevance of the choice of business form with experts. The interviewees of the qualitative research were Arto Nykänen, Managing Director of Savon Yrittäjät and Pekka Naumanen, Business Advisers at the Kuopion Uusyrityskeskus. An anonymous quantitative research was used to investigate the factors affecting the choice of a business form when the company was set up, whether the form of an enterprise was changed during the operation and what the reasons were for changing the form of business. The target group for quantitative research were members of Savon Yrittäjät, consisting of entrepreneurs of small and medium-sized businesses.</p> <p>In conclusion, this thesis enables new entrepreneurs to grasp a basic understanding of the differences of business forms. Furthermore, the results of this research give perspectives directly from entrepreneurs and experts about the factors affecting the choice of a business form and the relevance of the choice of the business form. However, the results of the quantitative research conducted present the opinions of entrepreneurs with very different types of business forms, but there are limitations due to the small sample size. New entrepreneurs should evaluate their own situation and, if needed, utilize experts to choose a business form.</p>	
Keywords Business forms, Sole trader, General partnership, Limited partnership, Limited liability company, Business taxation	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6
2	YKSITYINEN ELINKEINONHARJOITTAJA.....	7
2.1	Yksityiseksi elinkeinonharjoittajaksi rekisteröityminen	7
2.2	Yksityisen elinkeinonharjoittajan hallinto, päätöksenteko ja varojen jako	8
2.3	Yksityisen elinkeinonharjoittajan kirjanpitovelvollisuus	9
2.4	Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan lopettaminen	9
3	HENKILÖYHTIÖT	10
3.1	Henkilöyhtiöiden perustaminen	11
3.2	Henkilöyhtiöiden hallinto ja päätöksenteko	12
3.3	Henkilöyhtiöiden varojen jako	13
3.4	Yhtiöpanos, yhtiöosuudet ja velkavastuu	14
3.5	Henkilöyhtiöiden kirjanpitovelvollisuus ja tilintarkastus	15
3.6	Henkilöyhtiöstä eroaminen ja toiminnan lopettaminen	15
4	OSAKEYHTIÖ	17
4.1	Osakeyhtiön perustaminen	17
4.2	Osake	18
4.3	Osakeyhtiön hallinto ja päätöksenteko	19
4.4	Osakeyhtiön varojen jako	21
4.5	Osakeyhtiön johto ja edustaminen	22
4.6	Osakeyhtiön kirjanpitovelvollisuus ja tilintarkastus.....	24
4.7	Osakeyhtiöstä eroaminen ja toiminnan lopettaminen	24
5	VEROTUS.....	26
5.1	Verotuskäytännöt.....	26
5.2	Yksityinen elinkeinonharjoittaja.....	26
5.3	Henkilöyhtiöt	28
5.4	Osakeyhtiö	29
6	TUTKIMUKSIEN TULOKSET	32
6.1	Kvalitatiivinen tutkimus	32
6.2	Kvantitatiivinen tutkimus	33
6.2.1	Perustiedot	33
6.2.2	Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät	35

6.2.3 Yritysmuodon vaihto.....	47
7 JOHTOPÄÄTÖKSET	51
LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT	53
LIITE 1: HAASTATTELURUNKO	56
LIITE 2: WEBROPOL-KYSELY	57

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö on toteutettu yhteistyössä yrittäjäjärjestö Savon Yrittäjien kanssa, joka on yksi Suomen Yrittäjien aluejärjestöstä. Savon Yrittäjien toimialueena on 18 paikkakuntaa sekä 25 paikallisyhdistystä ja toiminnan tarkoituksena on parantaa pienten ja keskisuurten yritysten kannattavan toiminnan edellytyksiä. Opinnäytetyön tavoite on antaa näkökulmia aloitteleville yrittäjille, jotka pohivat eri yritysmuotojen eroavaisuuksia sekä yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Aiheeseen päädyin siksi, että koen sen tukevan laajasti omaa alaani. Taloushallinnon työtehtävissä, kuten kirjanpitäjän työssä eri yritysmuotojen erojen tunnistaminen on tärkeää, sillä eri yritysmuotojen ominaisuudet vaikuttavat esimerkiksi kirjanpitoon ja verotukseen.

Tarkoitukseni oli alkuperäisen suunnitelman mukaan toteuttaa ainoastaan kvantitatiivinen tutkimus, mutta Savon Yrittäjien toimitusjohtaja Arto Nykänen tarjoutui antamaan haastattelun opinnäytetyöni aiheeseen liittyen. Hänen kauttaan sain haastateltavaksi myös Kuopion Uusyrityskeskuksen yritysneuvojan Pekka Naumasen. Tartuin haasteeseen kiinni, koska koin tämän tuovan lisäarvoa opinnäytetyölleni. Opinnäytetyöni tutkimuskysymykset ovat seuraavat:

- Miten merkityksellistä oikeanlaisen yritysmuodon valinta on? (Kvalitatiivinen)
- Mitkä asiat vaikuttavat yritysmuodon valintaan? (Kvantitatiivinen)

Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla selvitettiin, kuinka merkityksellistä oikeanlaisen yritysmuodon valinta oikein on. Pyrin toteuttamaan kvalitatiivisen tutkimuksen haastattelurungon (LIITE 1) siten, että haastattelun tulokset antaisivat mahdollisimman laajat tulokset eri yritysmuodoille erilaisista näkökulmista. Nykänen (2016-12-09) on työskennellyt kahteen otteeseen tilitoimistossa, ensin kirjanpitäjänä ja sitten esimiehenä. Hän on myös hyvin monipuolisesti konsultoinut yrittäjiä alku- ja jatko- taipaleillaan sekä johtanut myyntitoimintaa ja monenlaista muuta kehittämistoimintaa. Naumasen tehtävänä on neuvoa yksityishenkilöitä yrityksen perustamiseen liittyvissä asioissa, joista yhteen osaan kuuluvat yritysmuodot. Hänen tehtäviinsä kuuluu myös neuvoa toimivia yrittäjiä sekä yrittäjiä, jotka ovat vaihtamassa yritysmuotoa. (Naumanen 2017-02-06.)

Kvantitatiivinen tutkimus toteutettiin Webropol-kyselyllä, joka suunnattiin Savon Yrittäjien 4000:lle yrittäjäjäsenelle Savon Yrittäjien toimesta. Tutkimuksen (LIITE 2) avulla selvitettiin, mitkä asiat ovat vaikuttaneet yritysmuodon valintaan yrityksen perustamisvaiheessa. Lisäksi selvitettiin, onko yritysmuotoa vaihdettu kesken toiminnan ja mitkä ovat olleet syyt yritysmuodon vaihtoon.

Opinnäytetyöni rakenne koostuu teoriaosuudesta, jossa käsitellään opinnäytetyössäni käsiteltävien yritysmuotojen perustamista, hallintoa ja päätöksentekoa, varojenjakoja, velkavastuuta, kirjanpito- ja tilintarkastusvelvollisuutta, yhtiöstä eroamista ja toiminnan lopettamista, verotusta ja muita eri yritysmuotoihin liittyviä ominaisia asioita. Teoriaosuuden yhteyteen on otettu esille yritysmuotoihin soveltuvia kvalitatiivisen tutkimuksen tuloksia. Tämän jälkeen käsitellään kvalitatiivisen tutkimuksen tuloksia asiantuntijoiden mielipiteiden osalta yrityksen perustamiseen vaikuttavista tekijöistä sekä kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset. Lopuksi käsitellään johtopäätökset ja oma oppiminen.

2 YKSITYINEN ELINKEINONHARJOITTAJA

Henkilö, joka asuu Euroopan talousalueella voi toimia yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Yksityisestä elinkeinonharjoittajasta käytetään yleiskielessä myös muotoja ”Toiminimi”, ”Tmi” tai ”yksityisliike”. Lainsäädännössä toiminimellä tarkoitetaan kuitenkin yrityksen nimeä. (Patentti- ja rekisterihallitus 2016a.) Elinkeinonharjoittajan harjoittama yritystoiminta voidaan jakaa liikkeen- tai ammatinharjoittamiseen, eikä niistä ole olemassa omaa erillistä lakia (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 20-21). Yksityinen elinkeinonharjoittaja sopii pienimuotoiseen sekä sivutoimiseen toimintaan sekä sellaiselle, joka haluaa hoitaa toimintansa kirjanpidon itse, mikäli yhdenkertaisen kirjanpidon pitäminen on mahdollista (Naumanen 2017-02-06).

Liikkeenharjoittaja määritellään seuraavasti: liikkeenharjoittaja voi esimerkiksi tuottaa raaka-aineiden, koneiden, työntekijöiden tai muiden tuotannontekijöiden avulla tuotteita tai palveluita, joiden myynnillä hän hankkii itselleen tuloa (Verohallinto 2011b). Liikkeenharjoittajana pidetään luonnollisen henkilön ammatinharjoittamista likeyrityksen muodossa. Liikkeenharjoittaja voi harjoittaa yritystoimintaa omissa nimissään ilman sitä varten perutettua erillistä organisaatiota, joten kaikki sopimukset ja sitoumukset koskevat häntä itseään. Liikkeenharjoittajaa koskee vastuu myös elinkeinotoiminnassa tapahtuvien vahinkojen korvaamisesta. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 21.)

Ammatinharjoittaja määritellään puolestaan seuraavasti: ammatinharjoittajan toiminta perustuu pääsääntöisesti yrittäjän henkilökohtaiseen ammattitaitoon, eikä toimintaan sitoudu merkittäviä pääomia (Verohallinto 2011a). Ammatinharjoittaja on siis ammatissaan itsenäinen ja se on usein luonnollisen henkilön päätyö sekä tulon lähde. Ammatinharjoittaminen ei edellytä yleensä suurta pääomapanosta, vaan pääasiallisena panoksena on yrittäjän oma henkilökohtainen ammattitaito, johon hän on saanut koulutuksen ja pätevyyden. Itsenäisyyden kautta ammatinharjoittaja ei ole muiden määräys- tai valvontavallan alainen. Ammatinharjoittaja harjoittaa toimintaansa omaan lukuunsa, omalla nimellä ja riskillä. Toimintaan ei vaadita erityistä organisaatiota, joten ammatinharjoittajan tekemät sopimukset ja sitoumukset, joita hän toiminnassaan tekee, sitovat häntä itseään. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 20-21.)

2.1 Yksityiseksi elinkeinonharjoittajaksi rekisteröityminen

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana voi toimia yhdessä puolison kanssa, mutta tällöin toiminta on rekisteröitävä vain toisen nimiin (Onnistuuyrittäjänä.fi s.a.). Yksityisen elinkeinonharjoittajan on rekisteröidyttävä kaupparekisteriin, mikäli hän harjoittaa luvanvaraista elinkeinoä, elinkeinotoimintaa varten on pysyvä toimipaikka (omasta asunnosta erillinen liiketila) tai palveluksessa on muita henkilöitä kuin aviopuoliso, alaikäinen tai muuten holhouksenalainen lapsi tai lapsenlapsi. Maatalouden tai kalastuksen harjoittaminen ei vaadi rekisteröitymistä kaupparekisteriin. Yksityisen elinkeinonharjoittajan perustamisilmoituksella voi ilmoittautua kaupparekisterin lisäksi myös muun muassa arvonlisäverovelvolliseksi, ennakkoperintärekisteriin sekä työnantajarekisteriin. Kaupparekisteriin voi ilmoittautua, vaikka siihen ei olisi velvollisuutta, mutta ilmoittautumisella saa suojan yrityksen nimelle ja esimerkiksi luoton vakuutena käytettävä yritys kiinnitys voidaan vahvistaa vain rekisteröidyn yrityksen

omaisuuteen. Rekisteröiminen vaatii perustamisilmoituslomakkeen täytön, johon täytyy liittää kuitti käsittelymaksun suorittamisesta. Käsittelymaksun hinta on 110 euroa. Tarkemmat tiedot toiminimen rekisteröimisestä löytyvät Patentti ja rekisterihallituksen verkkosivuilta. (Patentti- ja rekisterihallitus 2016b.)

Yksityisenä elinkeinonharjoittajana toimiminen sopii henkilölle, joka aikoo toimia yrittäjänä yksin. Sen hyötyjä ovat sen perustamisen helppous ja se, että liikkeelle voi lähteä ilman omaa pääomaa. Mikäli yksityinen elinkeinonharjoittaja halutaan muuttaa osakeyhtiöksi, lakkaa yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminta olemasta. Tällöin joudutaan usein käyttämään väliyhtiömuotoa, eli yksityinen elinkeinonharjoittaja vaihdetaan kommandiittiyhtiöksi ja siitä osakeyhtiöksi. Jos yksinyrittäjän tavoitteena on kasvattaa liiketoimintaa tulevaisuudessa, kannattaisi hänen tällöin valita suoraan yritysmuodoksi osakeyhtiö. Nykänen on nähnyt työrullaan monesti tilanteita, joissa yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminta perustetaan sen helpon perustamisen takia, vaikka osakeyhtiön perustaminen ei ole monimutkaista. Osakeyhtiön perustaminen maksaa hieman enemmän kuin yksityisen elinkeinonharjoittajan perustaminen ja siihen on myös sijoitettava lain mukainen vähimmäispääoma 2500 euroa. Se ei kuitenkaan saisi olla kynnys osakeyhtiön perustamiselle. (Nykänen 2017-01-27.)

Nykänen on nähnyt uransa aikana myös suuren määrän yksityisiä elinkeinonharjoittajia, joiden toiminta on perustettu edellä mainittujen syiden takia. Näissä tilanteissa perustajat ovat ajatelleet sitten, että kun toiminta lähtee kasvamaan, yritysmuoto vaihdetaan osakeyhtiöksi, mutta asia on unohtettu kokonaan. Tällaisissa tilanteissa on maksettu turhia veroja. Jos tämän hetkisessä tilanteessa yhtiön kokonaistulos nousee omistajan palkkoineen 100 000 euroon, on verotus hyvin usein edullisempaa osakeyhtiössä. Nykäsen mukaan yhdessä tapauksessa on tultu jopa tilanteeseen, jossa yrittäjä olisi ollut velaton, mikäli hän olisi valinnut yritysmuodoksi osakeyhtiön. Yhden henkilön osakeyhtiö vaatii vain kerran vuodessa kirjoitettavan hallituksen pöytäkirjan sekä yhtiökokouksen pöytäkirjan, jossa toteaa tuloksen ja vahvistaa osingonjaon. Osakeyhtiö tuo turvaa riskialttiiseen toimialaan, jos liiketoiminnassa epäonnistutaan, niin tällöin yrittäjän vastuut eivät kaadu yrittäjälle itselleen, vaan yhtiö tekee tilanteessa konkurssin ja vastuut rajoittuvat oman pääoman menettämiseen ja mahdollisin erikseen yhtiön puolesta annettuihin takauksiin. (Nykänen 2017-01-27.)

2.2 Yksityisen elinkeinonharjoittajan hallinto, päätöksenteko ja varojen jako

Elinkeinotoimintaansa liittyvät oikeustoimet tekee yleensä yksityinen elinkeinonharjoittaja itse, koska erityisiä hallintoelimiä ei ole. Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi kuitenkin valtuuttaa yleisten periaatteiden ja säännösten mukaisesti toimimaan toisen puolestaan. Sovellettaviksi voivat tulla myös asemavaltuutusta koskevat periaatteet. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 22.)

Yksityisen elinkeinonharjoittajan elinkeinon rahoitus muistuttaa yksityistalouden rahoitusta, johtuen elinkeinonharjoittajan henkilökohtaisesta vastuusta. Elinkeinotoimintaa rahoitetaan lähtökohtaisesti elinkeinonharjoittajan omilla varoilla tai lainalla. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 22.) Yksityinen elinkeinonharjoittaja saa yrityksen tuottaman voiton käyttöönsä, mutta vastaa myös mahdollisesta tappiosta. Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi käyttää yrityksen voittoa yksityisnostoina verojen jäl-

keen, mutta palkan maksu sekä verottomien luontoisetujen saaminen eivät ole mahdollisia. (Yritys-Suomi s.a.)

2.3 Yksityisen elinkeinonharjoittajan kirjanpitovelvollisuus

Liikkeen- sekä ammatinharjoittaja ovat kirjanpitovelvollisia liiketoiminnastaan. Kirjanpito tulee tehdä siten, että siitä on selvitettävissä ostovelkojen ja myyntisaamisten määrät sekä tarvittavat tiedot verovelvollisuuden täyttämiseksi. Liikkeen- sekä ammatinharjoittaja on velvollinen pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa, mikäli vähintään kaksi seuraavista edellytyksistä täyttyy:

- taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa
- liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa
- palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä.

Liikkeen- sekä ammatinharjoittaja on myös velvollinen laatimaan tilinpäätöksen, jos sekä päätyneellä että edeltäneellä tilikaudella on ylittynyt vähintään kaksi kirjanpitolain mukaisen mikroyrityksen raja-arvoista. (Kirjanpitolaki 1997 luku 1 § 1a, 4b.)

2.4 Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan lopettaminen

Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi lopettaa toimintansa, milloin tahansa ilman kenenkään lupaa tai suostumusta. Toiminnan lopettamisesta on tehtävä ilmoitus kaupparekisteriin sekä huolehdittava siitä, että hänet poistetaan niistä Verohallinnon rekistereistä, joihin hänet on merkitty. Ilman ilmoituksia toiminnan katsotaan jatkuvan. (Minilex c s.a.; Verohallinto 2017a.)

Elinkeinotoiminnassa ei saa olla lopettamishetkellä jäljellä lainkaan varallisuutta tai velkoja. Varallisuudesta voidaan luopua joko myymällä tai siirtämällä varallisuuden yksityisottona yksityistalouteen. Näiden vaikutukset huomioidaan elinkeinotoiminnan viimeisen verovuoden tuloksen laskennassa. Elinkeinotoiminnan veloista vastaa liikkeen- tai ammatinharjoittaja henkilökohtaisesti toiminnan loppua. (Verohallinto 2010.)

Mikäli elinkeinotoiminnalla on lopettamisen yhteydessä vahvistettuja tappioita, voidaan ne vähentää verovuoden pääomatuloista muiden vähennysten jälkeen. Jos kyseessä on vahvistamattomat tappiot, vähennetään ne tällöin puhtaasta pääomatulosta. (Verohallinto 2013.)

3 HENKILÖYHTIÖT

Henkilöyhtiöitä ovat avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. Yritysmuoto henkilöyhtiö muodostuu kahden tai useamman henkilön (yhtiömiehen) yhteistoimintaan perustuvasta organisaatiosta. Jotta toiminta katsotaan henkilöyhtiöksi, tulee yhtiömiesten harjoittaa toimintaa yhteisen taloudellisen tarkoituksen saavuttamiseksi. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 24.) Näin ollen yhtiömiehen tulee noudattaa tavoitteesta johtuvaa lojaalisuusperiaatetta, joka tarkoittaa sitä, että yhtiömies ei saa ryhtyä kilpailemaan yhtiön kanssa muussa toiminnassaan. Tätä kutsutaan kilpailukielloksi. (Lammin Yrittäjät 2014ab.) Henkilöyhtiöitä säätelee laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä.

Avoimessa yhtiössä kaikki yhtiömiehet ovat vastuunalaisia yhtiömiehiä. Avoimen yhtiön yhtiömiehenä voi olla oikeushenkilö tai luonnollinen täysivaltainen henkilö (Lammin Yrittäjät 2014). Oikeushenkilöllä tarkoitetaan muun muassa yritystä ja luonnollisella henkilöllä ihmistä. Alaikäinen voi olla osakkaana vain holhoojansa kanssa. Tällaisessa tilanteessa kumpikin on vastuussa alaikäisen tekemistä toimista. (Lammin Yrittäjät 2014a.) Avoimen yhtiön yhtiömiehet vastaavat yhtiön sitoumuksista henkilökohtaisesti ja rajattomasti (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 25). Avoimen yhtiön toiminimestä tulee käydä ilmi yritysmuoto. Toiminimessä tulee olla sanat "avoin yhtiö" tai se tulee ilmetä muulla tavalla. Esimerkiksi ilmaisua "avoin yhtiö" ei tarvitse ottaa, mikäli toiminimessä ilmenee yhtiömiesten sukunimet. Toiminimessä ei saa olla lyhennettä "ay" tai muun henkilön nimeä, kuin yhtiömiehen. (Lammin Yrittäjät 2014a; Toiminimilaki 1979 § 7.)

Avoin yhtiö on verotuksellisesti hyvä ja se sopii loistavasti perheen sisäisen yrityksen yritysmuodoksi, kuten aviopareille tai sisaruksille (Naumanen 2017-02-06). Avoin yhtiö sopii sellaisille henkilöille, jotka eivät varmasti joudu riitoihin keskenään, joka onkin yksi avoimen yhtiön riskeistä. Yhtiömiesten riita voi olla todella tuhoisaa, koska molemmat yhtiömiehet voivat tehdä sitoumuksia yhtiölle. Tätä voidaan kuitenkin rajoittaa yhtiösopimuksella. Mikäli kaksi henkilöä lähtee yrittäjäksi, kannattaisi heidän valita suoraan yritysmuodoksi osakeyhtiö, koska riskit vastuissa ovat selkeämpiä. (Nykänen 2017-01-27.)

Kommandiittiyhtiö eroaa avoimesta yhtiöstä siten, että kommandiittiyhtiössä tulee olla kahdenlaisia yhtiömiehiä. Kommandiittiyhtiössä tulee olla vähintään yksi vastuunalainen ja vähintään yksi äänettömän yhtiömies. Vastuunalainen yhtiömies vastaa yhtiön sitoumuksista henkilökohtaisesti ja rajattomasti, kun taas äänettömän yhtiömiehen vastuu on rajoitettu. Äänettömän yhtiömies on niin sanottu pääoman sijoittaja, joka ei osallistu kommandiittiyhtiön hallinnoimiseen. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 24-25.) Kommandiittiyhtiön toiminimestä tulee käydä ilmi yritysmuoto. Yritysmuodon voi ilmaista sanalla kommandiittiyhtiö tai lyhenteellä ky. Nimessä saa käydä ilmi vain vastuunalaisen yhtiömiehen nimi, joten äänettömän yhtiömiehen nimeä ei hyväksytä. Nimi saa olla kokonaan myös niin sanottu sepitenimi. (Lammin Yrittäjät 2014b; Toiminimilaki 1979 § 7.)

Kommandiittiyhtiö on hyvin lähellä yksityistä elinkeinonharjoittajaa, mutta sen hyvä puoli on se, että se on jo yhtiö. Kommandiittiyhtiö on hyvä yritysmuoto silloin, kun halutaan ryhtyä yrittäjäksi, mutta ei olla ihan varmoja, lähteekö toiminta pyörimään tai ei haluta osakeyhtiön byrokratiaa. Jos toiminta

lähtee pyörimään, on kommandiittiyhtiö mahdollista muuttaa nopeasti osakeyhtiöksi. Tällöin Y-tunnus säilyy samana. (Nykänen 2017-01-27.) Kommandiittiyhtiö on hyvä yritysmuoto sen hyvän verotuksen takia, koska yhtiöstä saa pääomatuloa enemmän kuin osakeyhtiöstä (Naumanen 2017-02-06).

3.1 Henkilöyhtiöiden perustaminen

Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön on tehtävä aina perustamisilmoitus kaupparekisteriin, ennen toiminnan aloittamista. Yhtiö on ilmoitettava rekisteröitäväksi kolmen kuukauden kuluessa yhtiösopimuksen allekirjoittamisesta. Mikäli ilmoitusta ei tehdä, yhtiön perustaminen raukeaa. (Patentti- ja rekisterihallitus 2016c.) Avoimen yhtiön kaupparekisteri-ilmoituksen tekemisestä ovat vastuussa kaikki yhtiömiehet, mutta sen voi tehdä yksikin yhtiömies. (Lammin Yrittäjät 2014a.) Kommandiittiyhtiössä ilmoituksen tekemisestä vastaavat vastuunalaiset yhtiömiehet (Lammin Yrittäjät 2014b).

Henkilöyhtiöiden on tehtävä yhtiösopimus. Avoimen yhtiön yhtiösopimuksessa sovitaan kunkin yhtiömiehen vastuista ja velvollisuuksista sekä toiminnan tavoitteista (Lammin Yrittäjät 2014). Yhtiösopimus on päivättävä ja allekirjoitettava ja siinä on mainittava ainakin seuraavat asiat:

- yhtiömiehet
- yhtiön toiminimi
- yhtiön toimiala
- yhtiön kotipaikka. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 1 § 4.)

Kommandiittiyhtiön yhtiösopimus eroaa avoimen yhtiön yhtiösopimuksesta siten, että siinä on mainittava edellisten lisäksi äänettömät yhtiömiehet, heidän panoksena ja heille maksettavat voittoosuudet (Lammin Yrittäjät 2014b). Näiden lisäksi sopimukseen kannattaa merkata myös muun muassa yhtiömiesten panosten suuruus ja laatu, yhtiön voiton ja tappion jakamissäännöt, yhtiömiesten työnjako ja seuraukset yhtiömiehen kuolemasta. Lisäksi olisi hyvä sopia eroamisoikeudesta ja -velvollisuudesta. Yhtiösopimuksia kannattaa laatia useita kappaleita, yksi kaupparekisteriä varten ja yksi jokaiselle yhtiömiehelle. (Lammin Yrittäjät 2014a.) Yhtiösopimukseen tehtävä muutos, on pätevä vain, jos kaikki yhtiömiehet ovat muutoksesta yksimielisiä. Yhtiösopimuksen muutos on ilmoitettava rekisteröitäväksi viipymättä, eikä muutosta saa panna täytäntöön ennen rekisteröintiä. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 1 § 4.)

Patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivuilla on hyödynnettävissä avoimen yhtiön sekä kommandiittiyhtiön perustamispaketit, jotka sisältävät kaikki perustamiseen liittyvät asiakirjapohjat, ilmoituslomakkeet ja perustamiseen liittyvät ohjeet. Jos perustamispaketti ei sovellu yhtiölle (esimerkiksi yhtiösopimus on jo valmiina), voi ilmoituksen tehdä myös ilman sitä Patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivuilta löytyvän ohjeistuksen mukaisesti. Perustamisilmoitukseen on liitettävä yhtiösopimus sekä kuitti käsittelymaksun suorittamisesta. Käsittelymaksun hinta on 240 euroa. Tarkemmat tiedot myös henkilöyhtiöiden perustamiseen liittyen löytyvät Patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivuilta. (Patentti- ja rekisterihallitus 2016c.)

3.2 Henkilöyhtiöiden hallinto ja päätöksenteko

Henkilöyhtiöiden hallinnon järjestäminen riippuu pitkälti yhtiömiehistä. Avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä annettu laki ei sisällä tarkempia säännöksiä yhtiön hallintorakenteista, joten tarveta esimerkiksi osakeyhtiön hallitusta tai yhtiökokousta vastaaville toimielimille ei ole. (Minilex a s.a.)

Vastuunalaisen yhtiömiehen on hoidettava yhtiön asioita henkilökohtaisesti, eli hän ei voi valtuuttaa tai palkata ulkopuolista sijalleen. Yhtiömiehellä on oikeus päättää itsenäisesti yhtiötä koskevista asioista, mutta yhtiön toimialaan tai tarkoitukseen kuulumattomaan toimenpiteeseen ei saa ryhtyä ilman muiden yhtiömiesten suostumusta. Mikäli johonkin toimenpiteeseen vaaditaan yhtiösopimuksen mukaan useamman yhtiömiehen suostumus, mutta joku heistä on poissaolon tai sairauden vuoksi estynyt antamaan suostumuksen, saa yhtiömies kuitenkin suorittaa toimen, jos se on välttämätön yhtiön oikeuden turvaamiseksi tai yhtiötä uhkaavan vahingon torjumiseksi. (Lammin Yrittäjät 2014a; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 2 § 2.)

Vastuunalaisilla yhtiömiehillä on kielto-oikeus, mikäli sitä ei ole rajoitettu yhtiösopimuksessa. Kielto-oikeudella tarkoitetaan sitä, että yhtiömiehellä on oikeus kieltää toista yhtiömiestä ryhtymästä yksittäiseen toimenpiteeseen. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 2 § 3.) Kielto-oikeus ei voi kohdistua yhtiömiehen yleiseen toimintaan. Jos vastuunalaisen yhtiömiehen päätäntävaltaa halutaan rajata, on siitä sovittava yksimielisesti yhtiösopimuksessa. Mikäli yhtiömies on käyttänyt kielto-oikeutta kielletty toimenpide ei sido yhtiötä. Jos kielto-oikeuden käyttämisestä huolimatta toinen yhtiömies ryhtyy toimenpiteeseen, on hän vahingonkorvausvelvollinen aiheuttamastaan vahingosta. (Minilex b s.a.)

Kommandiittiyhtiön äänettömällä yhtiömiehellä ei ole oikeutta hoitaa yhtiön asioita, eikä hänellä ole kielto-oikeutta (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 7 § 3). Näin ollen äänettömän yhtiömies ei ole vastuussa yhtiön velvoitteista eikä hänellä ole oikeutta osallistua yhtiön toimiin pelkän yhtiöosuusaseman perusteella. Mikäli äänettömälle yhtiömiehelle annetaan asemaansa perustuvia tehtäviä, on niistä sovittava. Äänettömän yhtiömies toimii ulkopuolisen rahoittajan asemassa, joten hänellä on oikeus tarkastaa yhtiön kirjanpitoa sekä saada tietoja yhtiön toiminnasta. (Lammin Yrittäjät 2014b.)

Henkilöyhtiölle voidaan valita toimitusjohtaja, jos yhtiömiehet kokevat sen tarpeelliseksi. Toimitusjohtajana voi toimia yksi vastuunalaisista yhtiömiehistä tai ulkopuolinen henkilö (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 2 § 4). Kommandiittiyhtiössä toimitusjohtajana voi toimia myös äänettömän yhtiömies. Ellei yhtiösopimuksessa toisin määrätä, vaatii toimitusjohtajan nimittäminen jokaisen vastuunalaisen yhtiömiehen hyväksymisen. Kommandiittiyhtiössä vaaditaan myös äänettömien yhtiömiesten hyväksyminen. Riippumatta siitä, onko toimitusjohtajaksi valittu yhtiön ulkopuolinen henkilö vai yhtiömies, hänen toimivaltansa on sama. (Villa 2013, 108.)

Ulkopuolisen toimitusjohtajan sekä toimitusjohtajana toimivan äänettömän yhtiömiehen voi vapauttaa toimitusjohtajan tehtävästä jokainen vastuunalainen yhtiömies, jolla on oikeus hoitaa yhtiön asi-

oita (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 2 § 4). Toimitusjohtajana toimiva vastuunalainen yhtiömies voidaan myös vapauttaa toimitusjohtajan tehtävästä. Vapauttaminen vaatii painavan syyn sekä muiden yhtiömiesten yksimielisen päätöksen. (Villa 2013, 108.)

3.3 Henkilöyhtiöiden varojen jako

Henkilöyhtiöiden tarkoitus on harjoittaa toimialansa mukaista toimintaa ja tavoitella voittoa jaettavaksi yhtiömiehille. Voiton jakamiseen riittää, että yhtiön tilikausi, jolta voittoa jaetaan, on ollut voitollinen. Yhtiöiden keskeisiä kysymyksiä onkin, että miten voittoa voidaan jakaa oikeudenmukaisesti yhtiöön sijoitettujen yhtiöpanosten mukaan (raha, tavara, työpanos), koska jaettava voitto syntyy näiden yhtiöpanosten yhteisvaikutuksesta. Yhtiömiesten voitto-osuuksien määrän määrittämisen, voitto-osuuden nostamisajankohdan määrittämisen sekä myös tappion kohdentamisen keskeisessä roolissa on tilinpäätös, jonka laatiminen edellyttää voitto-osuuden nostamista. (Villa 2013, 143-144.)

Kommandiittiyhtiön äänettömälle yhtiömiehelle maksetaan korkolain mukaista korkoa tilikauden alkaessa maksettuna olleelle yhtiöpanokselle. Tämän jälkeen jaetaan voiton loppuosa vastuunalaisille yhtiömiehille. Jos yhtiössä on useita äänettömiä yhtiömiehiä ja jaettava voitto ei riitä äänettömien yhtiömiesten voitto-osuuksien täysimääräiseen suorittamiseen, jaetaan voitto heidän tilikauden alkaessa maksettujen yhtiöpanosten suhteessa. Kommandiittiyhtiön tehdessä tappiota, ei äänettömällä yhtiömiehellä ole oikeutta voittoon. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 7 § 4; Villa 2013, 147.)

Yhtiömiehen osallistuessa pelkällä työpanoksella yhtiön toimintaan, katsotaan hänen pääomapanokseen nolla. Pelkän työpanoksen sijoittaneen yhtiömiehen on oikeus saada tekemästään työstä kohtuullista vastiketta. Henkilöyhtiöissä on tavanomaista, että yhtiösopimuksen taikka yhteisen päätöksen nojalla yhtiömiehet nostavat yhtiöstä palkkaa tai palkkiota. Yhtiön tehdessä voittoa, jaetaan voitto lähtökohtaisesti yhtiömiesten pääomapanostileille. Yhtiön tehdessä tappiota, pelkän työpanoksen sijoittaneen yhtiömiehen pääomapanos voi muodostua negatiiviseksi vastaten hänen tappiosuuttaan, mikäli hänen pääomatilillään ei ole aikaisempia nostamattomia voittoja. Tällaisessa tilanteessa hänelle mahdollisesti myöhemmin tuleva voitto-osuus käytetään ensiksi kattamaan negatiivinen pääomapanos. (Villa 2013, 145.)

Yhtiömiehellä on tilinpäätöksen laatimisen jälkeen oikeus nostaa voitto-osuutensa, mikäli sitä ei tarvita hänen sovitun yhtiöpanoksensa vajauksen täyttämiseen (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 2 § 9). Yhtiömiesten yhtiöpanoksella voidaan tarkoittaa yhtiömiehen yhtiöön maksettua panosta, yhtiösopimuksen mukaista panosta sekä yhtiössä jäljellä olevaa panosta. Jäljellä olevalla panoksella tarkoitetaan panosta, joka muodostuu yhtiömiehen yhtiöön sijoitettujen panosten yhteismäärästä, josta on vähennetty mahdolliset yhtiömiehen osuuden mukaiset tappiot ja johon on vastaavasti lisätty yhtiömiehen osuuden mukaiset voitot sovitun panoksen saavuttamiseksi. Yhtiömiehen yhtiösopimuksessa sovitun yhtiöpanoksen sekä jäljellä olevan panoksen vajauksen kattamiseen käytetään tulevia voitto-osuuksia, ennen kuin voitto-osuutta voidaan jakaa yhtiömiehelle, elleivät yhtiömiehet toisin sovi. (Villa 2013, 145-146.)

Yhtiömiehelle suoritetaan tilikauden voitosta osuus, joka vastaa korkolain 3 §:n 2 momentin mukais- ta korkoa hänen tilikauden alkaessa jäljellä olleelle panokselleen (Laki avoimesta yhtiöstä ja kom- mandiihtiyhtiöstä 1988, luku 2 § 9). Korkolaki määrää voitto-osuudelle maksettavan koron seuraa- vasti: Jos velasta on sovittu maksettavaksi korkoa korkokantaa kuitenkin määräämättä, velallisen on maksettava vuotuista korkoa kulloinkin voimassa olevan 12 §:ssä tarkoitetun viitekoron mukai- sesti (Korkolaki 1982 § 3). Kun yhtiömiesten panoksille on suoritettu korko, jaetaan loppuosaa voitos- ta yhtiömiesten kesken tasan. Yhtiön tehdessä tappiota, jaetaan myös tappio yhtiömiesten kesken tasan. Jos tasan jako on kohtuuton, voidaan jako-osuuksia sovitella. Mikäli yhtiösopimuksessa on sovittu vain voiton taikka tappion jaossa noudatettavasta perusteesta, on tätä perustetta sovelletta- va sekä voiton että tappion jakoon (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiihtiyhtiöstä 1988, luku 2 § 9.) Jos yhtiömiesten välillä ei ole sovittu muuta, sovelletaan edellä mainittua lain mukaista oletta- mussäännöstä (Villa 2013, 145).

3.4 Yhtiöpanos, yhtiöosuudet ja velkavastuu

Yhtiömiehen on suoritettava yhtiölle yhtiöpanos, joka on sovittu yhtiösopimuksessa (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiihtiyhtiöstä 1988, luku 2 § 6). Yhtiöpanoksen suorittamista edellytetään vain rahamääräisen yhtiöpanoksen osalta (Villa 2013, 133). Yhtiöpanokset voivat olla eri suuruisia ja laa- tuisia. Avoimen yhtiön yhtiömiehet sekä kommandiihtiyhtiön vastuunalainen yhtiömies voivat sijoittaa yhtiöön rahaa, tavaraa tai työpanoksensa, mutta kommandiihtiyhtiön äänettömän yhtiömiehen tulee sijoittaa yhtiöön vain rahanarvoista omaisuutta. Yhtiösopimuksessa määrätään yleensä yhtiömiesten sijoittamat panoksen yhtiöön. (Lammin Yrittäjät 2014ab.)

Kommandiihtiyhtiön äänettömän yhtiömiehen yhtiöpanos on yhtiöosuuden keskeisin elementti. Avoimen yhtiön ja kommandiihtiyhtiön vastuunalaisten yhtiömiesten yhtiöpanokset eivät välttämättä osoita yhtiöosuuden suuruutta, mikäli joku yhtiömiehistä on sijoittanut yhtiöön esimerkiksi vain työ- panoksensa. Tällaisessa tilanteessa yhtiöosuus määräytyy sen mukaan, mitä siitä on yhtiömiesten välillä sovittu. Myös yhtiöpanoksen maksuajankohta sovitaan yhtiömiesten kesken. (Villa 2013, 133- 134.) Maksamattomalle rahamääräiselle yhtiöpanokselle on maksettava korkolain mukainen viiväs- tuskorko (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiihtiyhtiöstä 1988, luku 2 § 6).

Avoimen yhtiön sekä kommandiihtiyhtiön vastuunalaiset yhtiömiehet ovat kaikki vastuussa yhtiön ve- loista rajattomasti, henkilökohtaisesti, ensisijaisesti sekä solidaarisesti. Seuraavaksi on selitetty tar- kemmin näiden tarkoitukset:

- Vastuun rajattomuus tarkoittaa sitä, että vastuunalaisen yhtiömiehen vastuuta ei voida rajata koskemaan vain jotain tiettyä yhtiön velkoja.
- Vastuun henkilökohtaisuus tarkoittaa sitä, että vastuu ei rajoitu yhtiömiehen yhtiöpanokseen, vaan yhtiön velkojen suorittamiseen voidaan käyttää myös hänen yhtiön ulkopuolista omaisuut- ta. Näin ollen yhtiömies vastaa yhtiön veloista kaikella omaisuudellaan.

- Vastuun ensisijaisuudella tarkoitetaan sitä, että velkojan ei tarvitse osoittaa yhtiön olevan maksukyvytön tai että yhtiö ei muusta syystä pysty suorittamaan velkoja. Velkoja voi siis kääntyä suoraan vastuunalaisen yhtiömiehen puoleen velan perinnässä.
- Vastuun solidaarisuudella tarkoitetaan sitä, että jokainen vastuunalainen yhtiömies vastaa yhtiön veloista omasta sekä toisten yhtiömiesten puolesta. Velkoja voi siis periä saatavansa täysimääräisesti yhdeltäkin vastuunalaiselta yhtiömieheltä. (Villa 2013, 137-138.)

Keskinäisestä vastuunjaostaan yhtiömiehet voivat sopia erikseen. Kommandiittiyhtiön äänetön yhtiömies ei ole vastuussa yhtiön veloista, koska hän toimii ulkopuolisen rahoittajan asemassa. (Lammin Yrittäjät 2014ab). Vastuunalainen yhtiömies on vastuussa myös niistä velvoitteista, jotka yhtiöllä oli jo hänen siihen liittyessään (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 4 § 1).

3.5 Henkilöyhtiöiden kirjanpitovelvollisuus ja tilintarkastus

Avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö ovat kirjanpitovelvollisia liiketoiminnastaan. Henkilöyhtiöiden on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa. (Kirjanpitolaki 1997, luku 1 § 1-2.) Henkilöyhtiöissä on valittava tilintarkastaja ja toimitettava tilintarkastus, jos sekä päättyneellä, että sitä edeltäneellä tilikaudella on täyttyneet vähintään kaksi seuraavista edellytyksistä:

- taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa
- liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa
- palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (Tilintarkastuslaki 2015, luku 2 § 2.)

3.6 Henkilöyhtiöstä eroaminen ja toiminnan lopettaminen

Yhtiön toiminnan aikana voi tulla eteen tilanne, jossa vastuunalainen yhtiömies haluaa erota yhtiöstä. Yhtiöstä eroamisesta kannattaa sopia yhtiösopimuksessa, koska sitä ei ole suoranaisesti säädelty laissa. Eroamisesta voidaan sopia siten, että vastuunalaisella yhtiömiehellä on oikeus tai velvollisuus erota yhtiöstä. Eroamisoikeus voisi tulla kyseeseen tilanteessa, jossa yhtiö tuottaa tappiota ja näin ollen vähentää yhtiömiehen henkilökohtaista varallisuutta. Eroamisvelvollisuuden kyseeseen tuleminen voisi olla puolestaan tilanteessa, jossa yhtiömies ei esimerkiksi hoida velvollisuuksiaan asianmukaisesti. (Minilex d s.a.) Tilanteessa, jossa avoimen yhtiön yhtiömies esimerkiksi eroaa tai kuolee, voidaan toimia korkeintaan vuoden avoimena yhtiönä. Yhtiöön voidaan etsiä tällöin uusi osakas, mutta mikäli sellaista ei löydy, avoin yhtiö muuttuu yksityiseksi elinkeinonharjoittajaksi. (Lammin Yrittäjät 2014a.)

Vastuunalaisen yhtiömiehen erosta on ilmoitettava kaupparekisteriin. Mikäli yhtiö laiminlyö vastuuhenkilömuutosten ilmoittamisen, saattaa kaupparekisteritietoihin jäädä vanhentuneita tietoja. (Patentti- ja rekisterihallitus 2016f.) Kun yhtiömiehen ero yhtiöstä on merkitty kaupparekisteriin ja kuulutettu, ei hän ole vastuussa tämän jälkeen syntyneistä velvoitteista. Yhtiöstä eroamisen jälkeen yhtiömies on vastuussa eroamisen jälkeisestä syntyneestä velvoitteesta, mikäli velkoja ei tiennyt, että

yhtiömies oli eronnut yhtiöstä ennen veloitteen syntymistä. (Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 4 § 1; Lammin Yrittäjät 2014ab.)

Henkilöyhtiöiden toiminnan lopettaminen vaatii vastuunalaisten yhtiömiesten yksimielisyyden. Mikäli vastuunalaiset yhtiömiehet eivät ole toiminnan lopettamisesta yksimielisiä, on yhtiömiehellä oikeus vaatia yhtiön purkamista. Oikeutta yhtiön purkamiseen voidaan käyttää, kun:

- yhtiömies on irtisanonut yhtiösopimuksen ja irtisanomisaika on kulunut
- sovittu yhtiökausi on päättynyt
- toinen yhtiömies joutuu konkurssiin tai hänen yhtiöosuutensa ulosmitataan
- toinen yhtiömies on kuollut, eikä toiminnan jatkumisesta ole sovittu, tai sovita tästä huolimatta
- edellytykset yhtiön toiminnan jatkamiselle ovat rauenneet seuraavista syistä:
 - o toisen yhtiömiehen rikkoessa olennaisesti yhtiösuhteeseen perustuvia velvollisuuksiaan
 - o toinen yhtiömies käyttää jatkuvasti asemaansa yhtiössä yhtiön edun vastaisesti
 - o yhtiön toiminnan jatkamista on pidettävä kohtuuttomana yhtiömiehen kannalta ottaen huomioon hänen tai toisen yhtiömiehen terveydentilan, taloudellisen aseman tai muun vastaavan seikan suhteen tapahtuneet muutokset
 - o yhtiön muiden toimintaedellytysten olennainen huonontuminen.

Yhtiömiehen käyttäessä oikeutta yhtiön purkamiseen, on hänen ilmoitettava tästä toiselle yhtiömiehelle. Ilmoituksen saaneen yhtiömiehen on pidättäydyttävä toimista, jotka olisivat ristiriidassa yrityksen toiminnan lopettamisen kanssa. Mikäli toinen yhtiömies haluaa toiminnan jatkuvan, voi hän lunastaa purkamista vaativan yhtiömiehen yhtiöosuuden. Ellei lunastuspäätöstä ja -tarjousta saada aikaan, siirtyy yritys selvitystilaan. Selvitystilalla tarkoitetaan tilannetta, jossa selvitetään yrityksen taloudellinen asema, lopetetaan toiminta, muutetaan omaisuus tarvittavassa määrin rahaksi, maksetaan velat ja jaetaan jäljelle jäävä netto-omaisuus yhtiömiesten kesken. (Verohallinto 2017b; Laki avoimesta yhtiöstä ja kommandiittiyhtiöstä 1988, luku 5 § 1-5; Asianajotoimisto Krogerus Oy s.a.)

Kommandiittiyhtiön omaisuudesta maksetaan selvitystilassa ensin yhtiön velat ja muut maksut sekä näiden jälkeen maksetaan äänettömälle yhtiömiehelle hänen yhtiöpanoksensa. Tämän jälkeen jaetaan jäljelle jäävä omaisuus yhtiömiesten kesken. Mikäli yhtiössä on useampi ääneton yhtiömies ja yhtiön varat eivät riitä yhtiöpanosten täysimääräiseen palauttamiseen, palautetaan äänettömälle yhtiömiehelle varoja hänen sijoituksensa mukaisessa suhteessa. Tämä tarkoittaa sitä, että lasketaan äänettömien yhtiömiesten panosten kokonaisarvo sekä katsotaan jokaisen äänettömän yhtiömiehen sijoitus suhteessa tähän kokonaispanokseen. Tilanteessa, jossa yhtiöllä ei ole omaisuutta jäljellä olenkaan, ei äänettömille yhtiömiehille palauteta mitään. Velkojien velat tulee maksaa, vaikka vastuunalaisten yhtiömiesten omista varoista, mutta äänettömien yhtiömiesten panoksia ei. (Minilex e s.a.)

Toiminnan lopettaminen on ilmoitettava kaupparekisteriin sekä huolehdittava siitä, että yhtiö poistetaan niistä Verohallinnon rekistereistä, joihin se on merkitty. Ilman ilmoituksia, toiminnan katsotaan jatkuvan. (Verohallinto 2017b.)

4 OSAKEYHTIÖ

Osakeyhtiöitä on kahdenlaisia: yksityisiä osakeyhtiöitä sekä julkisia osakeyhtiöitä. Keskityn opinnäytetyössäni vain yksityiseen osakeyhtiöön. Osakeyhtiö on rekisteröimisestään lähtien osakkeenomistajistaan erillinen oikeushenkilö, joka tarkoittaa sitä, että osakeyhtiön oikeudet ovat erillään osakkeenomistajien velvollisuuksista ja oikeuksista. Osakeyhtiöön tulee sijoittaa vähimmäisosakepääoma, joka on yksityisessä osakeyhtiössä 2500 euroa. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 58.)

Osakeyhtiön toiminnan tarkoitus on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, jollei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Yksi osakeyhtiön keskeisimpiä tunnusmerkkejä on osakkeenomistajien rajoitettu vastuu yhtiön velvoitteista. Tämä tarkoittaa sitä, että osakkaat eivät ole henkilökohtaisessa vastuussa yhtiön velvoitteista. Velkoja ei voi vaatia yhtiön osakkaalta yhtiön sitoumuksen tai velvoitteen täyttämistä, kuten henkilöyhtiöiden osalta voi. Osakkeenomistaja voi vastata yhtiön sitoumuksista esimerkiksi antamalla pantin yhtiön veloista. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 58-59.) Nykänen ei näe, että rajoitetusta vastuusta olisi varsinaisesti haittaa yrittäjälle. Rajoitettu vastuu voidaan kuitenkin kiertää aina jollain tavalla, kuten omistajan omavelkaisella takauksella. Omavelkainen takaus voisi tulla kyseen tilanteessa, jossa yhtiötä ei voida rahoittaa itse ja omavelkainen takaus otetaan velkojen puolesta. Rajoitetun vastuun hyötynä Nykänen näkee sen, että jos yrittäjä epäonnistuu toiminnassaan, niin se turvaa tällöin yrittäjän henkilökohtaisen omaisuuden. Yhtiön joutuessa konkurssiin varsinaisen rajoitetun vastuun haitta kohdistuisi velkojaan, jolloin lainarahat voi jäädä saamatta. Mikäli yrittäjällä olisi kyseisessä tilanteessa henkilökohtainen vastuu yhtiön velvoitteista, voisi velkoja ulosmitata yrittäjän henkilökohtaisen omaisuuden. (Nykänen 2017-01-27.)

Osakeyhtiön hyviä puolia ovat varojen pysyminen erillään osakkaiden varoista. Se on tasapuolinen kaikkia omistajia kohtaan ja erillään verotettava yhtiö. Hyviä puolia on myös se, että jos osakas ottaa osakaslainaa yhtiöstä niin se on jo verotuksellisesti niin epäedullista, että ennemmin kannattaa ottaa palkkaa. Tällainen laina on pääomalainaa, jota verotetaan pääomatulojen mukaisesti. Osakeyhtiölle on myös selkeä vastine kansainvälisessä kaupassa ja se näyttää myös kotimaassa huomattavasti vakavasti otettavammalta yritystoiminnalta. Osakeyhtiön ilme näyttää luotettavalta, jota lisää sen avoimuus, kaupparekisteristä löytyvien kaikkien suomalaisten osakeyhtiöiden tilinpäätöksien johdosta. (Nykänen 2017-01-27.)

4.1 Osakeyhtiön perustaminen

Yritysmuodoksi kannattaa valita osakeyhtiö, mikäli toiminta on todella riskialtista ja yhtiöön on palkattu työntekijöitä. Toiminnan epäonnistumiset eivät johdu välttämättä yrittäjästä, vaan siihen voi vaikuttaa esimerkiksi muuttuvat markkinatilanteet. Markkinatilanteiden muutokset voivat näkyä esimerkiksi peliteollisuuden sekä tekniikan toimialoilla, joissa kehittymisen kasvu on hurjaa. Näillä aloilla nykypäivän loistava innovaatio saattaa olla parin vuoden kuluttua mennyttä, eikä kyseistä tuotetta tai palvelua osteta enää. (Nykänen 2017-01-27.)

Osakeyhtiön perustaminen vaatii perustamissopimuksen. Osakeyhtiö on ilmoitettava kaupparekisteriin kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. Mikäli ilmoitus kaupparekisteriin myöhästyy, ei yhtiötä synny. Ilmoituksen kaupparekisteriin voi tehdä joko sähköisesti tai paperilomakkeella. Sähköisen perustamisilmoituksen hinta on 330 euroa ja paperisen perustamisilmoituksen 380 euroa. Sähköinen perustamisilmoitus tehdään Verohallinnon ja Patentti- ja rekisterihallituksen yhteisessä yritys- ja yhteisötietojärjestelmä (YTJ) palvelussa. Perustamisilmoituksella voi ilmoittautua kaupparekisterin lisäksi myös esimerkiksi arvonlisäverovelvolliseksi, ennakkoperintärekisteriin sekä työnantajarekisteriin. (Patentti- ja rekisterihallitus 2016d.)

Osakeyhtiön on tehtävä perustamissopimus sekä yhtiöjärjestys. Perustamissopimus on päivättävä ja jokaisen osakkeenomistajan on allekirjoitettava se. Perustamissopimuksessa on mainittava:

- kaikki osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet
- osakkeesta yhtiölle maksettava määrä (merkintähinta)
- osakkeen maksuaika
- yhtiön hallituksen jäsenet.

Edellisten lisäksi on tarvittaessa mainittava yhtiön toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet sekä tilintarkastajat. Lisäksi voidaan nimetä hallituksen ja hallintoneuvoston puheenjohtaja. Perustamissopimukseen on liitettävä yhtiöjärjestys, jossa on mainittava yhtiön toimiala, kotipaikkana oleva Suomen kunta sekä toiminimi. Jos yhtiö käyttää toiminimeään kaksi- tai useampikielisenä, on jokainen ilmaisu mainittava. Osakeyhtiön tilikausi on määrättävä joko perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä (Osakeyhtiölaki 2006, luku 2 § 1-3.)

Myös osakeyhtiön perustamiseen on hyödynnettävissä Patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivuilta löytyvä perustamispaketti, joka sisältää perustamiseen tarvittavat asiakirjapohjat, ilmoituslomakkeet sekä perustamiseen liittyvät ohjeet. Mikäli osakeyhtiöllä on perustamissopimus ja muut asiakirjat jo valmiina (tai perustamispaketti ei muuten sovellu), voi ilmoituksen tehdä myös ilman perustamispakettia Patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivuilta löytyvän ohjeistuksen mukaisesti. Perustamisilmoitukseen on pääsääntöisesti liitettävä osakeyhtiön perustamissopimus, jäljennös yhtiöjärjestyksestä sekä kuitti käsittelymaksun suorittamisesta. Lisäksi on liitettävä muita liitteitä, liittyen erityistilanteisiin. Lista näistä erityistilanteista sekä tarkemmat tiedot osakeyhtiön rekisteröimisestä löytyvät Patentti- ja rekisterihallituksen verkkosivuilta. (Patentti- ja rekisterihallitus 2016d.)

4.2 Osake

Osake on osuus, joka sisältää osakkeenomistajan oikeudet ja velvollisuudet osakeyhtiössä. Oikeudet ja velvollisuudet voivat perustua osakeyhtiölakiin, perustamissopimukseen, yhtiöjärjestykseen taikka osakkeen merkintähintaan. Osake muodostaa yhtiön ja osakkaan välillä yhtiösuhteen. Yhtiössä voi olla oikeuksiltaan tai velvollisuuksiltaan toisistaan poikkeavia osakkeita. Tällaiset osakkeet on määrättävä yhtiöjärjestyksessä siten, että siinä on käytävä ilmi osakkeiden väliset erot. Ellei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin, kaikki osakkeet tuottavat yhtäläiset oikeudet. Osakkeen tuomat oikeudet

jaetaan tavallisesti hallinnoimis- ja varallisuuspitöisiin oikeuksiin. Tavallisimpia hallinnoimisoikeuksia ovat ääni-, puhe-, läsnäolo-, ja aloiteoikeus yhtiökokouksessa, oikeus moittaa yhtiökokouksen päätöksiä sekä oikeus käyttää niin sanottuja vähemmistöoikeuksia. Keskeisemmät varallisuusoikeydet ovat jako-osuuden ohella oikeus osinkoon sekä etuoikeus merkitä yhtiön uusia osakkeita. Osakkeen omistaja ei kuitenkaan ole velvollinen käyttämään edellä mainittuja osakkeeseen liittyviä oikeuksia. Merkittävin osakeoikeuden tuottamista velvollisuuksista on velvollisuus maksaa osakkeen merkintähinta merkintäehtojen mukaisesti. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 66-67.)

Osakeyhtiön on pidettävä yhtiön osakkeista osake- ja osakasluetteloa. Osakeluetteloon merkitään osakkeet tai osakekirjat numerojärjestyksessä, niiden antamispäivä sekä osakkeenomistajan nimi ja osoite. Mikäli yhtiössä on erilaisia osakkeita, on osakeluetteloon merkittävä myös osakkeen laji sekä mahdolliset erot toisiin osakkeisiin. Osakasluettelo on puolestaan aakkosellinen luettelo osakkeenomistajista ja heidän omistamistaan yhtiön osakkeista. Siinä on käytävä ilmi osakkeenomistajien nimi, osoite ja kunkin osakkeenomistajan osakkeiden lukumäärä osakelajeittain. Molemmat luettelot ovat tavallaan käännteisiä, sillä osakasluettelo laaditaan osakeluettelon perusteella. Osakeyhtiön osakkeet voidaan liittää myös arvo-osuusjärjestelmään. Arvo-osuusjärjestelmä on kirjaamisjärjestelmä, joka sopii sellaiselle yhtiölle, jossa on paljon osakkeita ja osakkeenomistajia. Tällöin osakeyhtiön ei tarvitse ylläpitää, osake- ja osakasluetteloa. Osakasoikeuksien kannalta merkinnän tekeminen osake- ja osakasluetteloon on tärkeää, sillä osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajan oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty osakeluetteloon tai hän on ilmoittanut yhtiölle saantonsa ja esittänyt siitä selvityksen. Osake- ja osakasluetteloon on merkittävä osakkeenomistajan ilmoittama saanto tai muu yhtiölle ilmoitettu muutos (esimerkiksi osoitetietojen muutos) viipymättä. Luetteloihin tehdyt merkinnät on päivättävä. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 70-71.)

4.3 Osakeyhtiön hallinto ja päätöksenteko

Yhden henkilön osakeyhtiössä päätökset tehdään yrittäjän mukaisesti, mutta mikäli yhtiössä on useampi henkilö voi päätöksen tekoon tulla tällöin hieman hitautta. Joistakin päätöksistä tulee kirjoittaa osakeyhtiössä pöytäkirja. Useamman omistajan osakeyhtiöissä on syytä laatia heti toiminnan alussa osakassopimus. Hyvä osakassopimus estää jo olemassa olollaan yhtiön osakkaiden ristiriitojen eskaloitumisen. (Nykänen 2017-01-27.)

Osakeyhtiön pakollisia toimielimiä ovat hallitus ja yhtiökokous, mutta yhtiölle voidaan valita myös toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Hallitus vastaa toimitusjohtajan valinnasta ja erottamisesta, mutta toimitusjohtaja voi myös itse erota tehtävästään. Mikäli osakeyhtiöllä on hallintoneuvosto, on se määrättävä yhtiöjärjestyksessä. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 72.)

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin elin, joka muodostuu niistä yhtiön osakkeenomistajista, jotka ovat kokouksessa läsnä tai laillisesti edustettuna (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 73). Yhtiökokous on pidettävä tilikauden päättymisestä kuuden kuukauden kuluessa. Yhtiökokouksessa on päätettävä seuraavia asioita:

- tilinpäätöksen vahvistaminen
- taseen osoittaman voiton käyttäminen
- vastuuvapaudesta hallituksen jäsenille sekä mahdollisille hallintoneuvoston jäsenille ja toimitusjohtajalle
- hallituksen ja mahdollisen hallintoneuvoston jäsenten sekä tilintarkastajan valinta, jollei laissa tai yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin näiden toimikaudesta tai valinnasta
- muut yhtiöjärjestyksen mukaiset yhtiökokouksessa käsiteltävät asiat.

Osakkeenomistajat käyttävät osakkeidensa tuomaa päätösvaltaa yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksessa tehdyt päätökset on kirjattava, päivättävä, numeroitava ja allekirjoitettava. Allekirjoitus tapahtuu vähintään kahden osakkeenomistajan toimesta, jos yhtiössä on useampi kuin yksi osakkeenomistaja. (Osakeyhtiölaki 2006, luku 5 § 1-3.) Yhtiökokous voi päättää tietyistä toimitusjohtajan tai hallituksen yleistoimivaltaan kuuluvista asioista, mikäli niin on määrätty yhtiöjärjestyksessä. Hallitus voi myös siirtää sen ja toimitusjohtajan yleistoimivaltaan kuuluvan asian yhtiökokouksen päätettäväksi, vaikka sitä ei olisi määrätty yhtiöjärjestyksessä. Tällöin yhtiökokouksella ei ole osakeyhtiölain mukaista velvollisuutta tehdä asiasta päätöstä. Mikäli joku osakkeenomistajista on kokouksesta poissa, on hänen tyydyttävä yhtiökokouksessa läsnä olleiden tekemiin päätöksiin. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 73.)

Yhtiön on pidettävä osakkeenomistajien nähtävillä kokousasiakirjat vähintään viikon ajan ennen kokousta, jotta osakkeenomistajat voivat tutustua näihin etukäteen. Kokousasiakirjoja ovat esimerkiksi viimeisin tilinpäätös, toimintakertomus sekä tilintarkastuskertomus. (Osakeyhtiölaki 2006, luku 5 § 21; Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 76.)

Osakeyhtiön on pidettävä ylimääräinen yhtiökokous, jos yhtiöjärjestyksessä niin määrätään, hallitus katsoo siihen olevan aihetta tai osakkeenomistaja tai tilintarkastaja niin vaatii. Ylimääräinen yhtiökokous on pidettävä myös, jos hallintoneuvosto katsoo siihen olevan aihetta ja mikäli sillä on yhtiöjärjestyksen mukaan oikeus päättää ylimääräisen yhtiökokouksen pitämisestä. Jos tilintarkastaja tai osakkeenomistajat vaativat ylimääräisen yhtiökokouksen pitämistä, on heillä oltava yhteensä 10 prosenttia tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pienempi osa kaikista osakkeista. Ylimääräisen kokouksen pitäminen on vaadittava kirjallisesti tietyn asian käsittelemistä varten. Varsinaisen ja ylimääräisen yhtiökokouksen erona on, että varsinainen yhtiökokous on pidettävä määräajan kuluessa. Ylimääräiselle yhtiökokoukselle ei ole asetettu määräaika, vaan se voidaan pitää tarpeen mukaan. (Osakeyhtiölaki 2006, luku 5 § 3; Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 73-74.)

Yhtiökokouksen koolle kutsumisesta vastaa pääsääntöisesti hallitus, riippumatta siitä onko kyseessä varsinainen vai ylimääräinen yhtiökokous. Yksityisessä osakeyhtiössä kokouskutsu on toimitettava kaikille osakkeenomistajille aikaisintaan kahden kuukauden ja viimeistään viikkoa ennen kokousta. Kokouskutsussa on mainittava yhtiökokouksessa päätettävät asiat ja kokous on pidettävä lähtökohdaisesti yhtiön kotipaikassa. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 74-76.) Hallitus huolehtii yhtiökokouksen päätöksien toimeenpanosta (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 79).

4.4 Osakeyhtiön varojen jako

Osakeyhtiön varoja voidaan jakaa osakkeenomistajille sen jälkeen, kun yhtiö on rekisteröity kaupparekisteriin. Osakeyhtiölain mukaiset varojenjakoavat ovat seuraavat:

- voitonjako eli osingonjako
- varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta
- osakepääoman alentaminen
- omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen
- yhtiön purkaminen ja rekisteristä poistaminen.

Edellisten lisäksi osakkaille voidaan myös maksaa palkkaa, kuten työntekijälle. Varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta voidaan jakaa myös muuten, kuin osakeomistuksen suhteessa. Tämä vaatii kaikkien osakkeenomistajien suostumuksen. Varoja ei saa jakaa, mikäli se vähentää yhtiön varoja tai lisää sen velkoja ilman liiketaloudellista perustetta, eikä myöskään silloin, jos yhtiö on maksukyvytön tai varojen jako aiheuttaa maksukyvyttömyyden. Tämä koskee kaikkia varojenjakoilanteita. Osakeyhtiön maksukykyisyyttä tulee arvioida tiedossa olevan yhtiön taloudellista asemaa koskevan informaation perusteella. (Cursor s.a., Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 95-96; Osakeyhtiölaki 2006, luku 13 § 1-2.)

Osinkoa jaetaan ensisijaisesti yhtiön kertyneistä voittovaroista, joten varojen jakaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen. Tilinpäätöksen on oltava tilintarkastettu, jos yhtiössä on lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan velvollisuus valita tilintarkastaja. Varojen jaossa on otettava huomioon yhtiön taloudellisessa asemassa tapahtuneet olennaiset muutokset tilinpäätöksen laatimisen jälkeen. Maksukyvyyn arvioinnista vastaa yhtiön hallitus. Mikäli yhtiön maksukyvyyn arviointi laiminlyödään, saattaa se johtaa yhtiön johdon vahingonkorvausvastuuseen, jos maksukyvyyn arvioinnin laiminlyönti tai sen huolimaton laatiminen ja sen perusteella tehty varojenjako aiheuttaa vahinkoa esimerkiksi velkojalle. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 95; Osakeyhtiölaki 2006, luku 13 § 3.)

Osakkeenomistajat, joilla on vähintään 10 prosenttia kaikista osakkeista voivat vaatia, että osinkoa jaetaan vähintään puolet tilikauden voitosta, josta on vähennetty yhtiöjärjestyksen mukaan jakamatta jätettävät määrät. Osakkeenomistaja ei voi kuitenkaan vaatia voittoa jaettavaksi enempää, kuin yhtiön on ilman velkojan suostumusta mahdollista jakaa, eikä enempää kuin kahdeksan prosenttia yhtiön omasta pääomasta. Jaettavasta määrästä vähennetään ennen varsinaista yhtiökokousta jaetut osingot tilikaudelta. (Osakeyhtiölaki 2006, luku 13 § 7.)

Varojen jakamisesta päätetään yhtiökokouksessa. Yhtiökokous ei saa jakaa varoja hallituksen ehdottamaa tai hyväksymää määrää enemmän, paitsi jos se on siihen velvollinen yhtiöjärjestyksen tai vähemmistöosinko vaatimuksen perusteella. Yhtiökokouksen päätöksellä, jossa määrätään varojen jaon enimmäismäärä, voidaan valtuuttaa myös hallitus päättämään osingon tai varojen jakamisesta vapaan oman pääoman rahastosta. Valtuutus on voimassa enintään seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen alkuun. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 96-97; Osakeyhtiölaki 2006, luku 13 § 6-7.)

4.5 Osakeyhtiön johto ja edustaminen

Osakeyhtiön johtoon kuuluvat hallituksen jäsenet. Mikäli yhtiölle on valittu hallintoneuvosto ja toimitusjohtaja, kuuluvat ne myös yhtiön johtoon. Yhtiön johdon tehtävä on edistettävä huolellisesti toimien yhtiön etua. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 59.) Hallituksella on toimivalta niissä asioissa, joita ei ole määrätty yhtiökokoukselle tai hallintoneuvostolle. Hallitus on osakeyhtiön pakollinen toimielin, joka vastaa yhtiön johtamisesta ja edustamisesta sekä asianmukaisesta toiminnan järjestämisestä. Hallituksen jäsenenä ei voi olla oikeushenkilö, vaan se koostuu vähintään yhdestä tai useammasta luonnollisesta henkilöstä. Jäsenenä ei voi olla luonnollinen henkilö, joka on alaikäinen, jolle on määrätty edunvalvoja, jonka toimintakelpoisuutta on rajoitettu tai joka on konkurssissa. Hallituksella on vastuu siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Hallitukselle kuuluu periaatteessa kaikki ne tehtävät, joita ei ole erikseen yhtiöjärjestyksessä tai osakeyhtiölaissa määrätty. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 78-79; Osakeyhtiölaki 2006, luku 6 § 2.)

Osakeyhtiölle voidaan valita toimitusjohtaja, mutta se ei ole välttämätöntä. Hallituksen ja toimitusjohtajan tehtävistä säännellään osakeyhtiölaissa vain yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon sekä yhtiön edustamisen osalta. Hallituksen ja toimitusjohtajan toimivallan jako riippuu yhtiön toiminnan laajuudesta sekä yhtiössä sovellettavasta käytännöstä. Lähtökohtana on, että toimitusjohtaja vastaa yhtiön päivittäisestä toiminnan johtamisesta hallituksen ohjauksessa ja valvonnassa. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 80.)

Mikäli yhtiöjärjestyksessä on määrätty yhtiölle hallintoneuvosto, on sen jäseniksi valittava vähintään kolme henkilöä. Hallintoneuvoston lakisääteinen tehtävä on hallituksen ja toimitusjohtajan vastuulla olevan yhtiön hallinnon valvonta. Valinnasta vastaa lähtökohtaisesti yhtiökokous, mutta yhtiökokouksessa voidaan määrätä, että vähemmän kuin puolet voidaan valita muussa järjestyksessä, kuin yhtiökokouksen päätöksellä. Hallintoneuvoston jäsenenä ei voi olla hallituksen jäsen, yhtiön toimitusjohtaja tai näiden varajäsenet. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 80-81.)

Päätöksenteko hallituksessa tapahtuu enemmistöperiaatteen mukaisesti (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 79). Enemmistöperiaate tarkoittaa sitä, että päätöksentekoon vaaditaan yksinkertainen enemmistö, eli enemmän kuin puolet äänestyksessä annetuista äänistä. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 76). Enemmistöperiaatetta ei sovelleta, mikäli yhtiöjärjestyksessä edellytetään määräänemmistöä (Osakeyhtiölaki 2006, luku 6 § 3). Mikäli päätös on tehtävä määräänemmistöllä, tulee päätökseksi ehdotus, jota on kannattanut vähintään kaksi kolmasosaa annetuista äänistä ja kokouksessa edustetuista osakkeista (Osakeyhtiölaki 2006, luku 5 § 27). Jos äänet menevät tasan, ratkaisee tällöin puheenjohtajan ääni. Mikäli äänet menevät puheenjohtajan vaalissa tasan, eikä hallitusta valittaessa tai yhtiöjärjestyksessä ole muuta määrätty, ratkaistaan vaali arvalla. (Osakeyhtiölaki 2006, luku 6 § 3.)

Hallituksen on kokoonnuttava koolle, mikäli hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii. Hallituksen kokoontumisesta vastaa hallituksen puheenjohtaja, mutta mikäli puheenjohtaja ei vaatimuksesta

huolimatta kutsu kokousta koolle, voi kutsun toimittaa myös hallituksen jäsen. Jos kokouksen koolle kutsumisen tekee hallituksen jäsen, on hallituksen jäsenistä vähintään puolen tai toimitusjohtajan hyväksyttävä koolle kutsumisen. Hallituksen kokouksesta on laadittava pöytäkirja. Pöytäkirja on allekirjoitettava hallituksen puheenjohtajan ja vähintään yhden hallituksen jäsenen toimesta. Mikäli hallituksen jäsenellä ja yhtiön toimitusjohtajalla on ollut eriäviä mielipiteitä kokouksessa, on heillä oikeus saada ne merkityksi pöytäkirjaan. Hallituksen kokouksen pöytäkirjat on numeroitava juoksevasti ja säilytettävä luotettavalla tavalla. (Osakeyhtiölaki 2006, luku 6 § 5-6.)

Osakeyhtiön edustajana voi toimia osakeyhtiön toimitusjohtaja tai luonnollinen henkilö. Osakeyhtiön edustaja voi hankkia sitovalla tavalla oikeuksia, tehdä sitoumuksia sekä hakea, kantaa ja vastata tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa. Osakeyhtiön edustajana toimii hallitus, mutta toimitusjohtaja voi edustaa yhtiötä niissä asioissa, jotka kuuluvat hänen toimivaltaansa. Yhtiöjärjestyksessä voidaan kuitenkin määrätä, että toimitusjohtajalla tai hallituksen jäsenellä on oikeus edustaa yhtiötä, tai että hallitus voi antaa oikeuden toimitusjohtajalle, jäsenelleen tai muulle nimetylle henkilölle. Hallitus voi kuitenkin peruuttaa milloin tahansa antamansa oikeuden edustamiseen. Hallintoneuvosto tai yhtiökokous eivät voi toimia yhtiön edustajana. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 81; Osakeyhtiölaki 2006, luku 6 § 25-26.)

Mikäli kahdella tai useammalla henkilöllä on oikeus edustaa yhtiötä vain yhdessä, voidaan tällainen edustamisoikeuden rajoitus merkitä kaupparekisteriin. Osakeyhtiön edustajan tekemä oikeustoimi ei sido yhtiötä seuraavissa tilanteissa:

- edustaja on toiminut osakeyhtiölaissa säädettyä kelpoisuuden rajoitusta vastaan
- edustaja on edustanut yhtiötä yksin, vaikka hänen olisi pitänyt edustaa yhdessä toisen tai useamman kanssa
- edustaja on ylittänyt toimivaltansa ja se, johon oikeustoimi kohdistui, tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää toimivallan ylityksestä.

Yhtiön edustajien toimivaltaa koskevien rajoitusten rekisteröiminen ja kuuluttaminen ei riitä osoittamaan sitä, että oikeustoimen kohteena ollut tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää toimivallan ylityksestä. Yhtiön tulee aina osoittaa, että oikeustoimen kohteena olevan olisi pitänyt tietää rajoituksesta. Mikäli yhtiö ei voi osoittaa, ettei oikeustoimen kohteena ollut vilpittömässä mielessä, tehty oikeustoimi sitoo yhtiötä. Edellä mainittu on poikkeus säännöstä, jonka mukaan kaupparekisteriin rekisteröityjen ja kuulutettujen merkintöjen katsotaan tulleen tietoon, jollei toisin osoiteta. (Villa, Ossa ja Saarnilehto 2007, 81; Osakeyhtiölaki 2006, luku 6 § 28.)

4.6 Osakeyhtiön kirjanpitovelvollisuus ja tilintarkastus

Osakeyhtiö on kirjanpitovelvollinen liiketoiminnastaan. Yhtiön on pidettävä kahdenkertaista kirjanpitoa. (Kirjanpitolaki 1997, luku 1 § 1-2.) Osakeyhtiössä on valittava tilintarkastaja ja toimitettava tilintarkastus, jos sekä päättyneellä, että sitä edeltäneellä tilikaudella on täytynyt vähintään kaksi seuraavista edellytyksistä:

- taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa
- liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa
- palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (Tilintarkastuslaki 2015, luku 2 § 2.)

4.7 Osakeyhtiöstä eroaminen ja toiminnan lopettaminen

Hallituksen jäsenenä toimiva henkilö voi erota tehtävästään, mutta hänet voidaan myös erottaa ilman yksilöityä syytä. Mikäli hallituksen jäsenenä toimiva henkilö haluaa erota tehtävästään, on tästä ilmoitettava hallitukselle. Jos henkilö on yhtiökokouksen asettama jäsen, on ilmoitus tehtävä myös tälle taholle. Eroilmoitus kannattaa tehdä kirjallisesti, josta ilmenee eroamispäivä allekirjoituksen kanssa. (Osakeyhtiölaki 2006, luku 6 § 12-14; Laki24 s.a.)

Hallituksesta eroavan henkilön on ilmoitettava erostaan varajäsenelle, jolloin varajäsen tulee eroavan jäsenen tilalle hallitukseen. Mikäli varajäsentä ei ole, on hallituksen muiden jäsenten huolehdittava siitä, että uusi jäsen valitaan jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Mikäli valinta kuuluu yhtiökokoukselle ja hallitus on varajäsenineen päätösvaltainen, voi valinta tapahtua seuraavassa yhtiökokouksessa. Tilanteessa, jossa hallituksen jäsen haluaa erota tehtävästään, eikä hän tavoita ketään, jolle voisi toimittaa eroilmoituksen, voi hän tehdä rekisteriviranomaiselle hakemuksen yhtiön määräämiseksi selvitystilaan. Jokaisessa osakeyhtiössä on oltava hallitus, joten hän voi myös tehdä hakemuksen yhtiön poistamiseksi rekisteristä, koska toimikelpoista hallitusta ei tällöin ole. (Osakeyhtiölaki 2006, luku 6 § 12-14; Laki24 s.a.)

Osakeyhtiön osakkaat voivat erota yhtiöstä myymällä omat osakkeensa pois. Osakkeiden myyntivoitto (myyntihinta vähennettynä ostohinnalla) on verotettavaa pääomatuloa. Mikäli saman yhtiön osakkeita on hankittu useassa erässä, käytetään osakkeiden myynnissä FIFO-periaatetta (first in – first out). Tämä tarkoittaa sitä, että osakkeiden myyntijärjestykseksi katsotaan sama järjestys, jossa osakkeet on saatu. Vanhimmat osakkeet myydään siis aina ensin. Jos osakkeiden hankkimiseen on käytetty muuta valuuttaa kuin euroja, lasketaan ostohinta muuntamalla valuutan arvo euroiksi hankintapäivän vaihtokurssin mukaisesti. (Verohallinto 2017c.)

Osakeyhtiön yhtiöjärjestykseen otettavalla lunastuslausekkeella voidaan rajoittaa osakkeiden luovutuksia ja osakkeenomistajiksi pyrkiviä henkilöitä. Lunastuslausekkeella voidaan antaa etuoikeus yhtiön osakkeenomistajille kasvattaa omistustaan yhtiössä tilanteessa, jossa joku osakkeenomistaja haluaa luopua osakkeistaan sekä estää myös ei-toivottujen henkilöiden pääsyä yhtiöön osakkeenomistajiksi. Lunastuslauseke sopii sellaiselle yhtiölle, jossa osakkeenomistajina olevat henkilöt ovat toisil-

leen tärkeitä ja heillä on tarve kontrolloida yhtiön omistajapiiriä, kuten esimerkiksi perheyhtiöissä. (Fondia 2017.)

Osakeyhtiön toiminnan lopettaminen tapahtuu yhtiön taloudellisen tilan mukaisella menettelyllä. Osakeyhtiön toimintaa ei siis voi lain mukaan lopettaa vapaamuotoisesti. Tilanteessa, jossa yrityksen varat ovat suuremmat kuin velat käytetään selvitystilamenettelyä. Vastaavasti tilanteessa jossa yrityksen velat ovat suuremmat kuin varat, käytetään konkurssimenettelyllä. Näiden lisäksi osakeyhtiö voi purkautua myös sulautumisen tai jakautumisen kautta. (Patentti- ja rekisterihallitus 2016e.)

Yrityksen asettamisesta selvitystilaan päätetään yhtiökokouksessa määräenemmistöllä. Osakeyhtiön selvitystilan tarkoituksena on selvittää yhtiön varallisuusasema, muuttaa omaisuus tarvittavassa määrin rahaksi, maksaa velat ja jakaa ylijäämä osakkeenomistajille tai muille sen mukaan kuin yhtiöjärjestyksessä määrätään. (Asianajotoimisto Krogerus Oy s.a.) Yhtiö voidaan asettaa konkurssiin, mikäli se ei kykene vastaamaan veloistaan. Yhtiötä voi hakea konkurssiin joko velkoja tai velallinen itse. Konkurssiin asettamisesta päättää tuomioistuin, joka antaa tästä tiedonannon Patentti- ja rekisterihallitukselle kaupparekisteriin merkittäväksi. (Patentti- ja rekisterihallitus 2011.)

Toiminnan lopettaminen sekä yhtiön lopettaminen ovat kaksi eri asiaa. Toiminta on lopetettu, kun yhtiö poistetaan verottajan rekistereistä, mutta yhtiö katsotaan lopettaneeksi, kun se on poistettu kaupparekisteristä. Mikäli yhtiön toiminta lopetetaan ja se poistetaan verottajan rekistereistä, mutta ei kaupparekisteristä, on yrittäjä tällöin oikeutettu sosiaaliturvaan. (Naumanen 2017-02-06.)

5 VEROTUS

Yksityiset henkilöt, yritykset ja yhteisöt maksavat tuloistaan veroa, jotka voivat olla joko suhteellisia tai progressiivisia. Suhteellisia veroja ovat esimerkiksi kunnallisvero ja pääomatulovero, joita maksetaan yhtä suuren prosenttiosuuden mukaan tulojen suuruudesta huolimatta. Kunnallisvero on kunta-kohtainen, mutta pääomatuloa verotetaan 30 000 euroon asti 30 prosentilla ja 30 000 euron ylittävältä osalta 34 prosentilla. Progressiivinen vero on esimerkiksi ansiotulovero valtiolle. Ansiotuloja verotetaan progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti, eli mitä suuremmat tulot, sitä suurempi on veroprosentti. Ajantasainen tuloveroasteikko löytyy Verohallinnon verkkosivuilta. (Verohallinto 2016ab.)

5.1 Verotuskäytännöt

Yksityisellä henkilöllä voi olla ansiotuloja ja pääomatuloja (Verohallinto 2016b.) Ansiotuloja ovat tavallisesti työsuhteen perusteella saatu palkka ja siihen rinnastettava tulo sekä eläke. Myös tulon sijaan saatu korvaus, etuus tai tulo, esimerkiksi työttömyyspäiväraha on ansiotuloa. (Verohallinto 2015a.) Ansiotulosta maksetaan veroa monelle taholle, kuten esimerkiksi tuloveroa valtiolle, kunnallisveroa kotikunnalle, kirkollisveroa seurakunnalle (mikäli henkilö kuuluu kirkkoon) sekä sairausvakuutusmaksua Kansaneläkelaitokselle. Pääomatuloista maksetaan veroja valtiolle. Yritykset ja yhteisöt maksavat tulonsa perusteella yhteisöveroa valtiolle. (Verohallinto 2016b.)

Veroja maksetaan ennakoitujen tulojen perusteella (ennakkoperintä). Ansiotuloista maksetaan veroa (ennakonpidätys) verokortin mukaisen veroprosentin mukaan jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Verohallinto lähettää vuosittain uuden verokortin, joka perustuu edellisen vuoden tuloihin. Mikäli tulot muuttuvat vuoden aikana, voi verokorttia muuttaa. Yritykset maksavat myös ennakkoeroa. Kun vuoden lopussa kertyneet tulot ovat selvillä, lähettää verohallinto jokaiselle veroilmoituksen. Ilmoitukseen voi tehdä korjauksia, kuten ilmoittamalla vähennykset, jolloin veroja maksetaan vähemmän. Vähennyksiä saa esimerkiksi asuntolainan koroista ja ammattiliiton jäsenmaksuista. Osa vähennyksistä annetaan automaattisesti ja osaa tulee vaatia. (Verohallinto 2016b.) Automaattiset vähennyksiä ovat tulonhankkimiskuluja, kuten työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksut ja työttömyysvakuutusmaksut (Verohallinto 2016c). Verohallinto lähettää verotuspäätöksen tuloverotuksen valmistuttua syksyllä. Tällöin tiedetään, onko veroa maksettu oikea määrä. Jos veroa on maksettu liikaa, antaa Verohallinto rahaa takaisin veronpalautuksena. Mikäli veroa on maksettu liian vähän, on veroa (jäännösvero) maksettava lisää. (Verohallinto 2016b.)

5.2 Yksityinen elinkeinonharjoittaja

Yksityistä elinkeinonharjoittajaa verotetaan luonnollisena henkilönä hänen ansio- ja pääomatulojensa perusteella. Pääsääntöisesti elinkeinotulosta on pääomatuloa elinkeinotoimintaan kuuluvalla nettovarallisuudelle laskettu 20 prosentin vuotuinen tuotto. Pääomatulo-osuuden laskentaperusteena käytetään verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä ollutta nettovarallisuutta. Nettovarallisuus saadaan varojen ja velkojen erotuksena, mutta on olemassa eriä, joita ei tule ottaa huomioon netto-

varallisuutta laskettaessa. Varojen arvostamislaisissa (TVL 41 § ja ArVL 15-17 §) säädetään nettovarallisuuden laskeminen tarkemmin. Ansiotuloa on tämän ylittävä osa. (Tomperi 2015, 30-31.)

Pääomatulo-osuuden laskentaperusteena käytettävään nettovarallisuuteen luetaan lisäksi 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista ennakonpidätyksen alaisista palkoista. Laskenta tehdään taseen perusteella, jossa ei oteta huomioon verovelvollisen yksityistalouteen kuuluvia varoja ja velkoja. Niinpä taseeseen sisältyvät yksityiskäytössä olevat autot ja asunto jäävät laskelman ulkopuolelle. Myös sellainen omaisuus, joka ei kuulu elinkeinotoimintaan jätetään laskennan ulkopuolelle, esimerkiksi ulkopuolisille vuokratut kiinteistöt ja liiketoimintaan liittymättömät arvopaperit. Nettovarallisuuteen ei myös lueta verovapaita varoja eikä korkotulon lähdeverolain mukaisia talletuksia ja sijoituksia. (Tomperi 2015, 30.)

Esimerkki yksityisen elinkeinonharjoittajan verotettavasta tulosta 20 % pääomatulo-osuuden mukaan:

Elinkeinonharjoittajan liikkeestä saama tulo on 46 000 euroa. Elinkeinotoiminnan varat ovat 200 000 euroa ja velat 140 000 euroa. Yrityksen maksamat palkat ovat tilikauden päättymistä edeltäneiltä 12 kuukaudelta 150 000 euroa.

Elinkeinotoiminnan varat	200 000
- Velat	140 000
Nettovarallisuus	60 000
+ 30 % palkoista (150 000 x 30 %)	45 000
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	105 000
josta pääomatuloa 20 % (105 000 x 20 %)	21 000
ja ansiotuloa (46 000 – 21 000)	25 000

Pääomatulo 21 000 euroa verotetaan 30 prosentilla. Ansiotulo verotetaan progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti. Kunnallis- ja kirkollisvero sekä sairausvakuutusmaksu ovat suhteellisia. (Tomperi 2015, 31-32.) Verovelvollisen vaatimuksesta voidaan jaettavan yritystulon pääomatulo-osuudeksi katsoa 10 prosentin tuotto (Tomperi 2015, 30-32).

Esimerkki yksityisen elinkeinonharjoittajan verotettavasta tulosta 10 prosentin pääomatulo-osuuden mukaan (edellisen esimerkin luvuilla):

Elinkeinotoiminnan varat	200 000
- Velat	140 000
Nettovarallisuus	60 000
+ 30 % palkoista (150 000 x 30 %)	45 000
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	105 000
josta pääomatuloa 10 % (105 000 x 10 %)	10 500
ja ansiotuloa (46 000 – 10 500)	35 500

Pääomatulo 10 500 euroa verotetaan 30 prosentin mukaisesti. Ansiotulo verotetaan progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti. Kunnallis- ja kirkollisvero sekä sairausvakuutusmaksu ovat suhteellisia. Yritystuloa voidaan vaatia myös kokonaan ansiotuloksi. Näiden vaihtoehtojen avulla yrittäjä voi laskea, mikä vaihtoehdoista johtaa pienimpiin veroihin. (Tomperi 2015, 30-32.)

Mikäli yrityksessä työskentelee puoliset, jaetaan elinkeinonharjoittajan liikkeestä tai ammatista saatu ansiotulo puolisojen kesken työpanosten suhteessa. Pääomatulo-osuus jaetaan niiden osuuksien mukaan, jotka puolisoilla on toimintaan kuuluvaan nettovarallisuuteen. Ellei työ- tai pääomapanoksesta ole selvitystä, ansio- ja pääomatulo-osuus jaetaan tasan puolisojen kesken. (Tomperi 2015, 33.)

5.3 Henkilöyhtiöt

Avoimia ja kommandiittiyhtiöitä ei käsitellä erillisinä verovelvollisina, mutta niille vahvistetaan kuitenkin elinkeinotoiminnan tulos vähennettynä mahdollisilla aikaisempien vuosien tappioilla. Elinkeinoiminnan tulos jaetaan verottavaksi yhtiömiesten tulona yhtiöosuuksien mukaisesti. (Tomperi 2015, 36.)

Sekä vastuunalaisten että äänettömien yhtiömiesten tulo-osuudet voidaan jakaa ansio- ja pääomatuloiksi. Nämä tulot lisätään yhtiömiehen muihin ansio- ja pääomatuloihin. Mikäli yhtiömiehenä on osakeyhtiö, ei tuloa voida jakaa ansio- ja pääomatuloksi vaan tulo verotetaan yhteisöverokannan mukaisesti. Yhtiömiesten pääomatulo-osuudeksi lasketaan 20 prosenttia pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta. Pääomatulo-osuuden laskentaperusteena käytetään verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä ollutta nettovarallisuutta, joka saadaan samalla tavalla kuin yksityisen elinkeinonharjoittajan verotettavaa tuloa laskettaessa. (Tomperi 2015, 38.)

Kommandiittiyhtiön äänettömän yhtiömiehen voitto-osuus suoritetaan ensin yhtiön voitosta. Äänettömän yhtiömiehen sijoittamalle pääomapanokselle maksetaan korkoa, ellei yhtiösopimuksessa ole toisin sovittu. Voitto-osuudelle voidaan määritellä esimerkiksi kiinteä osuus voitosta. Mikäli yhtiön tilikausi ei ole voitollinen, ei äänettömälle yhtiömiehelle synny oikeutta voitto-osuuteen. Yhtiösopimuksessa voidaan kuitenkin määrätä toisin. (Yrittäjät 2016.)

Esimerkki henkilöyhtiön vastuunalaisten yhtiömiesten verotettavasta tulosta:

Henkilöyhtiössä on kaksi vastuunalaista yhtiömiestä, joiden osuudet ovat yhtä suuret. Vastuunalaisille yhtiömiehille jaettava elinkeinotoiminnan tulos on 50 000 euroa. Yhtiön varat ovat 39 000 euroa ja velat 32 000 euroa. Palkkoja yhtiö on maksanut tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana 100 000 euroa.

	29 (59)
Elinkeinotoiminnan varat	39 000
- Velat	32 000
Nettovarallisuus	7 000
+ 30 % palkoista (100 000 x 30 %)	30 000
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	37 000
josta molempien yhtiömiesten osuus (37 000 / 2)	18 500
Molempien yhtiömiesten osuus elinkeinotoiminnan tulosta (50 000 / 2)	25 000
Pääomatuloa (18 500 x 20 %)	3 700
Ansiotuloa (25 000 – 3 700)	21 300

Pääomatulosta 3 700 euroa maksetaan 30 prosenttia veroa ja ansiotulosta maksetaan veroa ja muista maksuja aiemmin mainittujen verotuskäytäntöjen mukaisesti. (Tomperi 2015, 40-42.)

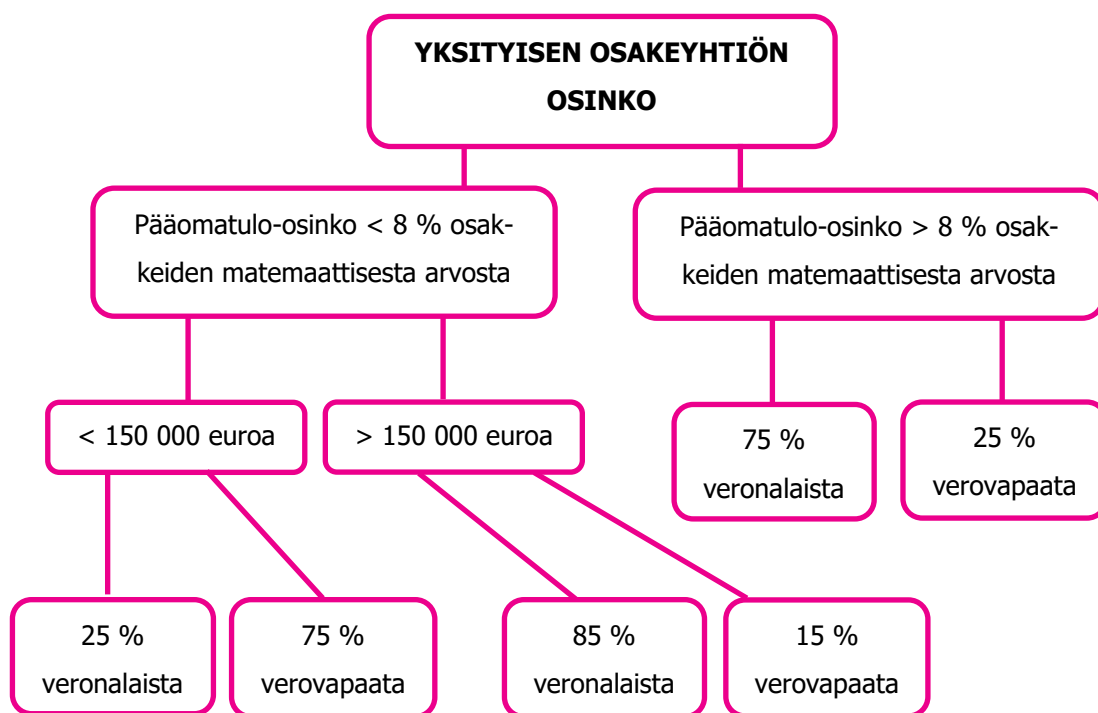
5.4 Osakeyhtiö

Osakeyhtiötä verotetaan vahvistetun verotettavan tulon mukaan. Vahvistetusta verotettavasta tulosta maksetaan tuloveroa 20 prosenttia. Verotettava tulo perustuu kirjanpitoon, mutta verotettava tulo voi poiketa kirjanpidon tuloksesta kirjanpidon ja verotuksen eroavaisuuksien vuoksi. Verotettava tulo saadaan siten, että veronalaisista tuloista vähennetään vähennyskelpoiset menot. Verotettavaa tuloa syntyy, kun tulot ovat suuremmat kuin menot. Mikäli osakeyhtiöllä on verotuksessa vahvistettuja tappioita, vähennetään ne seuraavan 10 verovuoden aikana sitä mukaa kun tuloa syntyy. (Tomperi 2015, 45; Verohallinto 2015b.)

Osakkeenomistajille voidaan maksaa osinkoa aiemmin mainituin edellytyksin. Ennen osingon maksua, osingon maksaja tekee 7,5 prosentin ennakonpidätyksen osingoista, jos osinko on alle 150 000 euroa. Tämän ylittävältä osalta ennakonpidätys on 28 prosenttia (Verohallinto 2016d.) Osakkaiden saamat osinkotulot voivat olla kokonaan tai osittain veronalaisia ja ne voivat olla luonnollisen henkilön osalta joko pääomatuloa tai ansiotuloa. Yhteisöt voivat saada myös verovapaita osinkoja. Osinkotulojen verotus riippuu siitä, kuka on osingon saajana (luonnollinen henkilö, yksityinen osakeyhtiö, julkinen osakeyhtiö), mikä on osakkeiden matemaattinen arvo sekä osinkotulon suuruus. (Tomperi 2015, 45.)

Osakkeiden matemaattinen arvo saadaan, kun yhtiön tilinpäätöksen mukainen tarkistettu nettovarallisuus jaetaan yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä, tähän ei siis oteta huomioon yhtiön lunastamia tai hankkimia omia osakkeita. Osakeyhtiön nettovarallisuus saadaan vähentämällä yhtiön veronalaisista varoista velat. Varat arvostetaan samalla tavalla, kuin muidenkin yritysmuotojen varallisuus varojen arvostamislain mukaan. Velat arvostetaan nimellisarvoon. Riippumatta siitä, kuuluvatko yhtiön varat ja velat elinkeinotulolähteeseen, otetaan ne kaikki huomioon laskennassa. (Tomperi 2015, 46.)

Yksityisen osakeyhtiön osakkaita verotetaan sen mukaan, jakaako yhtiö osinkona enemmän vai vähemmän kuin 8 prosenttia laskettuna osakkeen matemaattisesta arvosta (KUVIO 1). Mikäli yhtiö jakaa osinkoa enintään 8 prosenttia, on osingosta veronalaista pääomatuloa 25 prosenttia ja verovapaata tuloa 75 prosenttia. Jos osingonsaajan osinkojen yhteismäärä ylittää verovuonna 150 000 euroa, on sen ylimenevästä osasta veronalaista pääomatuloa 85 prosenttia ja verovapaata tuloa 15 prosenttia. Osakeyhtiön jaettaessa osinkoa enemmän kuin 8 prosenttia osakkeen matemaattisesta arvosta, on 8 prosentin ylimenevästä osingosta 75 prosenttia veronalaista ansiotuloa ja 25 prosenttia verovapaata tuloa. (Verohallinto 2014.)

KUVIO 1. Yksityisen osakeyhtiön osingonjakoperusteet (Tomperi 2015, 53.)

Esimerkki luonnollisen henkilön osinkotulojen verotuksesta:

Henkilö A omistaa 800 kappaletta Yritys Oy:n osaketta. Yhtiön varat ovat arvostamislain mukaan arvostettuna 550 000 euroa ja velat 250 000 euroa. Osakkeiden lukumäärä on 8000 kappaletta.

Yhtiön yhden osakkeen matemaattiseksi arvoksi saadaan $(550\,000 - 250\,000) / 2000 = 150$ euroa

Henkilön A omistamien osakkeiden matemaattinen arvoksi saadaan $800 \times 150 = 120\,000$ euroa

a) Verotettava tulo, kun osinko ei ylitä 8 prosentin matemaattista arvoa:

Yhtiö jakaa osinkoa 10 euroa/osake

(8 prosenttia osakkeen matemaattisesta arvosta $150 \times 8\% = 12$ euroa)

Osinko on alle 8 prosenttia matemaattisesta arvosta

Henkilö A saa osinkoa (800 x 10)	8 000 euroa
josta veronalaista pääomatuloa (8 000 x 25 %)	2 000 euroa
ja verovapaata tuloa (8 000 x 75 %)	6 000 euroa

Pääomatulo 2000 euroa verotetaan pääomatuloverotuksen mukaisesti 30 prosentilla. Mikäli osinko ei ylitä 8 prosentin raja-arvoa, mutta ylittää kuitenkin 150 000 euroa, luetaan tämän ylittävältä osalta 85 prosenttia veronlaiseksi pääomatuloksi (Tomperi 2015, 49).

b) Verotettava tulo, kun osinko ylittää 8 prosentin matemaattisen arvon:

Yhtiö jakaa osinkoa 20 euroa/osake

(8 prosenttia osakkeen matemaattisesta arvosta $150 \times 8 \% = 12$ euroa)

Osinko on yli 8 prosenttia matemaattisesta arvosta

Henkilö A saa osinkoa (800 x 20)	16 000 euroa
Henkilön A osakkeiden matemaattinen arvo	120 000 euroa
josta 8 prosentin osuus (120 000 x 8 %)	9 600 euroa

Osinkotulo jaetaan verotettavaksi seuraavasti:

<u>Osinkotulo</u>	<u>9 600 euroa</u>
jaetaan veronalaiseen pääomatuloon (9 600 x 25 %)	2 400 euroa
ja verovapaaseen tuloon (9 600 x 75 %)	7 200 euroa
<u>Osinkotulon 9600 euron ylittävä osa (16 000 – 9 600)</u>	<u>6 400 euroa</u>
jaetaan veronalaiseen ansiotuloon (6 400 x 75 %)	4 800 euroa
ja verovapaaseen tuloon (6 400 x 25 %)	1 600 euroa

Pääomatulo 2400 euroa verotetaan pääomatuloverotuksen mukaisesti 30 prosentilla. Ansiotulosta maksetaan veroa ja muista maksuja aiemmin mainittujen verotuskäytäntöjen mukaisesti. Mikäli osinko ylittää 8 prosentin raja-arvon sekä 150 000 euroa, luetaan 8 prosentin ylittävältä osalta 85 prosenttia pääomatuloksi ja 15 prosenttia verovapaaksi tuloksi. Osinkotulon ja 8 prosentin osakkeiden matemaattisen arvon erotus jaetaan siten, että 75 prosenttia katsotaan ansiotuloksi ja 25 prosenttia verovapaaksi tuloksi. (Tomperi 2015, 48-50.)

6 TUTKIMUKSIEN TULOKSET

Seuraavaksi opinnäytetyössäni esitellään kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksien tuloksia yritysmuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä. Kvalitatiiviseen tutkimukseen osallistuneet asiantuntijat kommentoivat myös yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset antavat puolestaan mielipiteitä suoraan yrittäjiltä.

6.1 Kvalitatiivinen tutkimus

Asiantuntijoiden mukaan yritysmuodon valintaan vaikuttaa suuresti se, mikä on aloittavan yrittäjän visio tulevasta yrittäjyydestä. Ensiksi tulisi pohtia yrityksen visiota esimerkiksi 5, 10 tai jopa 30 vuoden päähän liiketoimintasuunnitelman muodossa. (Nykänen 2017-01-27.) Valintaan vaikuttaa myös se, että montako henkilöä lähtee yrittäjäksi samaan yhtiöön, toiminnan laajuus ja millä toimialalla yritys tulee toimimaan. On tiettyjä toimialoja, joihin ei voi oikeastaan perustaa muuta kuin tietyn yritysmuodon. Esimerkiksi hierojana toimiva henkilö voi toimia vain yksityisenä elinkeinonharjoittajana, jos hänellä ei ole kahta vuotta työkokemusta eikä korkeakoulututkintoa, koska tällöin hän ei saa lupaa perustaa muuta yritysmuotoa. (Naumanen 2017-02-06.)

Yritysmuodon valinnassa erehdytään liian usein vain verotuksen näkökulmaan. Yritysmuodon valintaa tehdessä tulisi ottaa huomioon myös yritystoiminnan riskialttius sekä se, aikooko yrittäjä toimia työntantajayrittäjänä vai yksinyrittäjänä. Valintaan vaikuttaa myös millaisilla markkinoilla yritys tulee toimimaan. Yrityksen visiona voi olla toiminnan järjestäminen vain tietyille paikkakunnalle, koko suomeen tai globaaleille markkinoille. Myös yrittäjän persoona on hyvä ottaa huomioon yritysmuodon valinnassa. Esimerkiksi, jos yrittäjä ei osaa erottaa ja hallita yrityksen varoja omista varoistaan, kannattaisi tällöin vielä miettiä, olisiko hyvä valita yritysmuodoksi joku muu kuin osakeyhtiö. (Nykänen 2017-01-27.)

Yhtiön toiminnan laajentamisen ja jatkuvuuden kannalta oikeanlainen yritysmuodon valinta on erittäin tärkeää. Kun yritys tulee omistajanvaihdos vaiheeseen, on yksityinen elinkeinonharjoittaja lähes aina hyvin hankala yritysmuoto. Hankaluus korostuu, mikäli tase on kasvanut merkittäväksi, tai sinne on jäänyt omaisuuseriä, joita ostaja ei tarvitse. Nykänen suosittelee tässä tilanteessa yritysmuodoksi osakeyhtiötä, joka on helppo pääomittaa, koska sen toiminta on läpinäkyvää ja yhtiön ulkopuolinen tarkkailija tietää yhtiön taloudellisen tilanteen ja missä oma pääoma kulkee. Nykyään on myös maksuttomia palveluita, josta voi saada osakeyhtiöiden karkeat tuloslaskelmat sekä taseet. (Nykänen 2017-01-27.)

Konsultoidessaan aloittavia yrittäjiä on Nykänen käyttänyt sääntönä seuraavaa:

- ➔ Jos yrittäjä aikoo työskennellä yksin vähäriskisellä alalla esimerkiksi hierojana, parturi-kampaajana tai kouluttajana ja liiketoimintaa on äärimmäisen vaikeaa myydä eteenpäin, on hän suositellut tällöin yritysmuodoksi yksityistä elinkeinonharjoittajaa.

- Mikäli yrittäjällä on ajatuksissa, että toiminta ei lähde ihan heti valtavaan kasvuun, mutta se olisi mahdollista esimerkiksi viiden tai kymmenen vuoden kuluttua, niin silloin kannattaisi perustaa kommandiittiyhtiö. Tällöin yrittäjä voisi etsiä äänettömän yhtiömiehen esimerkiksi lähipiiristään, jolta riittäisi ihan muutaman satasten pääomapanos yhtiöön, johon hänen riskinsä rajoittuisivat. Kommandiittiyhtiö olisi muunnettavissa osakeyhtiöksi helposti ilman Y-tunnuksen vaihtumista.
- Jos yrittäjällä on näköpiirissä toiminnan kasvaminen, ihmisten työllistäminen, riskien ottaminen sekä ulkopuolisen oman pääoman tarve, kannattaisi tässä tilanteessa valita yritysmuodoksi osakeyhtiö. (Nykänen 2017-01-27.)

Naumasan mukaan ei ole väärin perustaa tiettyä yritysmuotoa, mutta toiset voivat olla parempia vaihtoehtoja. Yritysmuodon valitsemisessa oleellisinta on yhtiön liiketoiminta, jota tulisi ajatella perustamisvaihdetta pidemmälle. Jos yhtiöllä on hyvä liiketoiminta, niin sopiva yritysmuoto löytyy. Mikäli liiketoiminnassa on puutteita, sitä ei ole mietitty ihan tarkkaan tai se ei muuten vain onnistukaan, niin yritysmuoto ei pelasta yhtiön toimintaa. (Naumanen 2017-02-06.)

6.2 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivisen tutkimuksen tutkimusongelma on "Mitkä asiat vaikuttavat yritysmuodon valintaan?" ja tähän lähdin etsimään vastausta yrittäjiltä, sillä he ovat joutuneet yritystään perustaessa miettimään eri tekijöiden vaikutusta. Valitsin kvantitatiivisen tutkimuksen siksi, että koin sen tuovan parhaiten suuremman joukon mielipiteet esille. Kvantitatiiviseen tutkimukseen (LIITE 2) vastasivat 108 henkilöä (N=108). Merkki N kuvaa havaintoyksiköiden määrän (Kananen 2010, 100). Tutkimus suunnattiin 4000 yrittäjälle, joten vastausprosentiksi tuli 2,7 prosenttia. Tutkimus koostui kolmesta osasta:

- Ensimmäisessä (LIITE 2; kysymykset 1-4) selvitettiin yritysten perustietoja, anonymisyys huomioiden.
- Toisessa osassa (LIITE 2; kysymys 5) mitattiin yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä.
- Kolmannessa osassa (LIITE 2; kysymykset 6-11) selvitettiin sitä, onko yritysmuotoa vaihdettu toiminnan aikana ja mitä syitä tähän on ollut.

Kvantitatiivisen tutkimuksen tulokset on esitetty taulukoittain prosentuaalisesti. Tutkimuksen yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät -osion kysymyksissä on käytetty asteikkoa 1-4 (1 ei tärkeää, 2 hieman tärkeää, 3 tärkeää, 4 todella tärkeää). Tämän osion tulokset on esitetty ja purettu vastaus-ten keskiarvon mukaan yritysmuodoittain.

6.2.1 Perustiedot

Tutkimuksen perustiedot -osiossa selvitettiin vastaajien taustatietoja, kuten yritysmuoto, sukupuoli, ikä sekä yrittäjyyden kesto. Tutkimus suunnattiin opinnäytetyössän käsittelemille yritysmuodoille. Tutkimukseen vastanneiden sukupuoli, ikä ja yrittäjyyden kesto jakautuivat alla olevan taulukon mukaisesti (TAULUKKO 1). Vastaajien yritysmuodot jakautuivat seuraavasti:

- osakeyhtiöt (N=52)
- yksityiset elinkeinonharjoittajat (N=42)
- kommandiittiyhtiöt (N=12)
- avoimet yhtiöt (N=2).

TAULUKKO 1. Vastaajien sukupuoli- ja ikäjakauma sekä yrittäjyyden kesto yritysmuodoittain.

	Yksityinen elinkeinoharjoittaja (N=42)	Avoin yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Sukupuoli				
Nainen	62 %	50 %	33 %	21 %
Mies	38 %	50 %	67 %	79 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Ikä				
alle 30 vuotta	0 %	0 %	0 %	6 %
30-40 vuotta	17 %	0 %	0 %	12 %
41-50 vuotta	24 %	100 %	25 %	29 %
51-60 vuotta	43 %	0 %	67 %	33 %
yli 60 vuotta	17 %	0 %	8 %	21 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Yrittäjyyden kesto				
alle 5 vuotta	12 %	0 %	8 %	12 %
5-10 vuotta	26 %	50 %	17 %	29 %
10-15 vuotta	19 %	50 %	25 %	12 %
15-20 vuotta	19 %	0 %	17 %	13 %
20 vuotta tai kauemmin	24 %	0 %	33 %	35 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

6.2.2 Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät

Taulukot 2-22 kertovat tulokset siitä, kuinka tärkeänä yrittäjät pitivät taulukoissa lueteltuja asioita, kun valitsivat yritykselleen yritysmuotoa yrityksen perustamisvaiheessa. Tutkimuksen avulla selvitetiin, kuinka tärkeänä vastaajat pitivät yksin yrittämistä sekä yhdessä yrittämistä aloittaessaan yritystoimintaansa (TAULUKKO 2). Yksityisten elinkeinonharjoittajien tuloksien keskiarvon mukaan he pitivät yksin yrittämistä tärkeänä. Keskiarvo antaa mielestäni hyvin suuntaa antavan kuvan asian tärkeydestä, koska yksityiset elinkeinonharjoittajat työskentelevät pääsääntöisesti yksin ja itselleen. Yhdessä yrittämisen tuloksien keskiarvon mukaan he pitivät yhdessä yrittämistä hieman tärkeänä. Tämä voi johtua siitä, että osa vastaajista voi työskennellä yhdessä esimerkiksi puolison kanssa.

Avoimien yhtiöiden tuloksien keskiarvon mukaan he eivät pitäneet yksin yrittämistä tärkeänä. Myös tämä antaa mielestäni oikean kuvan asian tärkeydestä, sillä avoimessa yhtiössä on oltava vähintään kaksi vastuunalaista yhtiömiestä, joten yksin yrittäminen ei ole mahdollista tässä yritysmuodossa. Näin ollen tuloksien mukaan avoimissa yhtiöissä pidettiin vastauksien keskiarvon mukaan yhdessä yrittämistä erittäin tärkeänä.

Kommandiittiyhtiöiden tuloksien keskiarvo kertoo, että he pitivät yksin yrittämistä tärkeänä. Kommandiittiyhtiössä on oltava vähintään yksi vastuunalainen ja yksi äänetön yhtiömies. Uskon, että kommandiittiyhtiöiden vastaajat ovat olleet sellaisia yhtiöitä, joissa on vain yksi vastuunalainen yhtiömies. Tällöin hän yrittää yksin ja äänetön yhtiömies on mukana vain sijoittamallaan panoksellaan. Yhdessä yrittämisen tulokset kertovat, että kommandiittiyhtiöt pitivät yhdessä yrittämistä hieman tärkeänä. Tällainen tulos voi kertoa sen, että joissakin vastaajien yrityksissä on useampi vastuunalainen yhtiömies tai vastaajat kokevat, että äänettömän yhtiömiehen panos yritykseen on yhdessä yrittämistä.

Osakeyhtiöiden vastauksien keskiarvon mukaan he pitivät yksin yrittämistä tärkeänä. Tämä voi johtua siitä, että kyselyyn vastanneet yrittäjät ovat olleet pääasiassa yksinyrittäjiä. Yhdessä yrittämisen tulokset kertovat, että yhdessä yrittämistä pidettiin osakeyhtiöissä hieman tärkeänä, joka voi johtua siitä, että osa vastanneista toimii yrittäjänä yhdessä jonkun kanssa.

TAULUKKO 2. Yksin yrittäminen ja yhdessä yrittäminen.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoim yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Yksin yrittäminen				
1 ei tärkeää	2 %	100 %	8 %	27 %
2 hieman tärkeää	2 %	0 %	17 %	13 %
3 tärkeää	40 %	0 %	25 %	42 %
4 erittäin tärkeää	55 %	0 %	50 %	17 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	1	3	3
Yhdessä yrittäminen				
1 ei tärkeää	67 %	0 %	50 %	31 %
2 hieman tärkeää	19 %	0 %	33 %	15 %
3 tärkeää	7 %	50 %	8 %	31 %
4 erittäin tärkeää	7 %	50 %	8 %	23 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	2	4	2	2

Tutkimuksessa selvitettiin pääoman sijoittamisen merkittävyyttä yhtiöön siten, että vastaajat saivat arvioida sitä ei pakollisen ja pakollisen vähimmäispääoman osalta (TAULUKKO 3). Pakollinen vähimmäispääoma on sijoitettava ainoastaan osakeyhtiöön, joka on yksityisen osakeyhtiön kohdalla suuruudeltaan vähintään 2500 euroa. Yksityisten elinkeinonharjoittajien tulokset kertovat, että he pitivät tärkeänä sitä, että heidän ei tarvinnut sijoittaa pääomaa yhtiöön. Pakollisen vähimmäispääoman osalta yksityiset elinkeinonharjoittajat pitivät asiaa hieman tärkeänä. Luulen, että vastaajat ovat ajatelleet asian tässä tilanteessa siten, että he ovat ajatelleet pakolliseksi vähimmäispääomaksi esimerkiksi toiminnan käynnistämiseen kohdistuvan rahan määrän (esim. työvälineet ja -tarvikkeet).

Avoimen yhtiön osalta tulokset kertovat sen, että vastaajat pitivät hieman tärkeänä sitä, että yhtiöön ei tarvinnut sijoittaa pakollista vähimmäispääomaa sekä tärkeänä sitä, että yhtiöön oli sijoitettava vähimmäispääoma. Tulokset voivat kertoa sen, että vastaajat eivät ole ehkä ymmärtäneet täysin vähimmäispääoman tarkoitusta. Luulen, että avoimien yhtiöiden vastaajat ovat käsittäneet vähimmäispääoman esimerkiksi yhtiömiesten yhtiöpanoksena. Kommandiittiyhtiöiden vastaajat pitivät tärkeänä sitä, että yhtiöön ei tarvinnut sijoittaa pakollista vähimmäispääomaa ja hieman tärkeänä, että yhtiöön oli sijoitettava vähimmäispääoma. Uskon, että tässäkin tilanteessa vastaajat ovat ajatelleet asian, kuten yksityiset elinkeinonharjoittajatkin.

Osakeyhtiöiden tulokset kertovat, että vastaajat pitivät sekä pakollisen että ei pakollisen vähimmäispääoma sijoittamista yhtiöön hieman tärkeänä. Tämä kertoo mielestäni sen, että vastaajat eivät koe

kovinkaan merkittävänä asiana sitä, että heidän on täytynyt sijoittaa yhtiöön 2500 euron vähimmäispääoma. Yritysmuoto on valittu muiden syiden takia.

TAULUKKO 3. Pääoman tarve.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoim yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Yhtiöön ei tarvinnut sijoittaa pakollista vähimmäispääomaa				
1 ei tärkeää	17 %	50 %	17 %	54 %
2 hieman tärkeää	12 %	50 %	25 %	17 %
3 tärkeää	33 %	0 %	25 %	21 %
4 erittäin tärkeää	38 %	0 %	33 %	8 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	2	3	2
Pakollisen vähimmäispääoman sijoittaminen yhtiöön				
1 ei tärkeää	67 %	0 %	75 %	31 %
2 hieman tärkeää	17 %	50 %	0 %	19 %
3 tärkeää	12 %	50 %	17 %	33 %
4 erittäin tärkeää	5 %	0 %	8 %	17 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	2	3	2	2

Seuraava taulukko kertoo, kuinka tärkeänä vastaajat pitivät liiketoimintaan liittyviä asioita, kuten henkilöstön palkkaamista, toiminnan laajentamista sekä toiminnan jatkuvuutta (TAULUKKO 4). Yksityiset elinkeinonharjoittajat pitivät keskimäärin henkilöstön palkkaamista sekä toiminnan laajentamista hieman tärkeänä. Uskon, että tämä antaa oikeanlaisen kuvan asian tärkeydestä, sillä yksityiset elinkeinonharjoittajat toimivat pääsääntöisesti yksin, joten henkilöstön palkkaaminen sekä toiminnan laajentaminen eivät ole tärkeää tai erittäin tärkeää tällaisessa yritystoiminnassa. Toiminnan jatkuvuutta he pitivät tärkeänä asiana.

Avoimien yhtiöiden vastaajat pitivät keskimäärin henkilöstön palkkaamista, toiminnan laajentamista sekä toiminnan jatkuvuutta tärkeänä asiana. Tulokset kuvaavat mielestäni hyvin avoimen yhtiön toimintaa, sillä avoimessa yhtiössä on oltava vähintään kaksi vastuunalaista yhtiömiestä ja se sopii esimerkiksi perheyrittäjien yritysmuodoksi. Näin ollen esimerkiksi juuri perheyhtiössä voidaan pitää henkilöstön palkkaamista, toiminnan laajentamista ja toiminnan jatkuvuutta tärkeänä, jotta yrityksen toiminta jatkuisi tulevaisuudessakin.

Kommandiittiyhtiöiden keskimääräiset tulokset kertovat, että vastaajat pitivät henkilöstön palkkaamista ja toiminnan laajentamista hieman tärkeänä, mutta toiminnan jatkuvuutta tärkeänä. Verrattaessa henkilöstön palkkaamisen tulosta yksin yrittämisen tulokseen (TAULUKKO 2), koen tuloksien antavan oikean suunnan asioiden tärkeydestä. Yksin yrittämisen tulokset kertovat, että kommandiit-

tiyhtiöiden vastaajat pitivät asiaa tärkeänä, joten tällöin henkilöstön palkkaaminen ei ole välttämätöntä.

Osakeyhtiöiden vastaajat pitivät keskimäärin henkilöstön palkkaamista hieman tärkeänä ja toiminnan laajentamista sekä toiminnan jatkuvuutta tärkeänä asiana. Osakeyhtiöiden keskimääräiset tulokset toiminnan laajentamisen sekä henkilöstön palkkaamisen osalta ovat mielestäni hieman ristiriidassa, sillä toiminnan laajentamista pidettiin tärkeänä asiana, mutta henkilöstön palkkaamista hieman tärkeänä asiana. Toiminnan laajentamisen yhteydessä tulee luonnollisesti kyseeseen myös henkilöstön palkkaaminen, ellei vastaajat ole sitten ajatelleet toiminnan laajentamista esimerkiksi fuusioitumisella.

TAULUKKO 4. Liiketoiminta.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoin yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Henkilöstön palkkaaminen				
1 ei tärkeää	67 %	50 %	58 %	29 %
2 hieman tärkeää	14 %	0 %	25 %	23 %
3 tärkeää	14 %	0 %	17 %	31 %
4 erittäin tärkeää	5 %	50 %	0 %	17 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	2	3	2	2
Toiminnan laajentaminen				
1 ei tärkeää	26 %	50 %	25 %	13 %
2 hieman tärkeää	36 %	0 %	42 %	23 %
3 tärkeää	26 %	0 %	33 %	33 %
4 erittäin tärkeää	12 %	50 %	0 %	31 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	2	3	2	3
Toiminnan jatkuvuus				
1 ei tärkeää	2 %	0 %	17 %	2 %
2 hieman tärkeää	12 %	50 %	8 %	8 %
3 tärkeää	31 %	0 %	58 %	42 %
4 erittäin tärkeää	55 %	50 %	17 %	48 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	3	3	3

Tutkimuksessa selvitettiin myös hallinnon järjestämisen tärkeyttä (TAULUKKO 5). Pakollisten toimielinten (hallitus ja yhtiökokous) järjestäminen tulee kyseeseen vain osakeyhtiössä. Yksityisten elinkeinonharjoittajien vastaajat pitivät keskimäärin ei pakollisten toimielinten järjestämistä tärkeänä asia-

na ja pakollisten toimielinten järjestämistä ei tärkeänä asiana. Tulokset kuvaavat mielestäni hyvin yksityisen elinkeinonharjoittajan toimintaa, sillä toimielinten järjestäminen ei ole pakollista.

Avoimien yhtiöiden vastaajien keskimääräiset tulokset kertovat, että he pitivät toimielinten ei pakollista järjestämistä hieman tärkeänä ja toimielinten pakollista järjestämistä tärkeänä asiana. Kuten aiemmin opinnäytetyössäni on todettu, henkilöyhtiöiden hallinnon järjestäminen riippuu pitkälti yhtiömiehistä. Näin ollen, yhtiömiehet ovat voineet järjestää yritykselleen hallinnon ja täten pitävät toimielinten pakollista järjestämistä tärkeänä. Kommandiittiyhtiöiden vastaajat keskimääräisesti pitivät toimielinten ei pakollista järjestämistä tärkeänä ja toimielinten pakollista järjestämistä hieman tärkeänä. Tulokset kuvaavat mielestäni hyvin kommandiittiyhtiön toimintaa, sillä toimielinten järjestäminen ei ole pakollista. Toimielinten pakollisen järjestämisen tulokset voivat kertoa sen, että joissakin vastaajien yhtiöissä voi olla useampi vastuunalainen yhtiömies, jolloin yhtiömiehet ovat voineet järjestää yritykselleen hallinnon, kuten mainittiin avoimen yhtiön osalta.

Keskimääräiset tulokset osakeyhtiöiden kohdalla kertovat, että he pitivät toimielinten ei pakollista järjestämistä sekä toimielinten pakollista järjestämistä hieman tärkeänä asiana. Tulokset voivat kertoa sen, että kun vastaajat ovat olleet perustamassa osakeyhtiötä, ei hallinnon järjestämisellä ole ollut suurta merkitystä. Tuloksista voi täten päätellä, että osakeyhtiöiden vastaajat työskentelevät yksinyrittäjänä ja yritysmuoto on valittu muiden syiden takia.

TAULUKKO 5. Hallinto.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoin yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Toimielinten järjestäminen ei pakollista				
1 ei tärkeää	29 %	0 %	8 %	40 %
2 hieman tärkeää	10 %	100 %	25 %	31 %
3 tärkeää	24 %	0 %	42 %	17 %
4 erittäin tärkeää	38 %	0 %	25 %	12 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	2	3	2
Toimielinten järjestäminen pakollista				
1 ei tärkeää	76 %	0 %	50 %	33 %
2 hieman tärkeää	14 %	50 %	33 %	29 %
3 tärkeää	10 %	50 %	8 %	29 %
4 erittäin tärkeää	0 %	0 %	8 %	10 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	1	3	2	2

Tutkimuksella mitattiin henkilökohtaisen sekä rajoitetun päätöksenteon tärkeyttä yhtiössä (TAULUKKO 6). Yksityiset elinkeinonharjoittajat pitivät henkilökohtaista päätöksentekoa erittäin tärkeänä asiana. Rajoitettua päätöksentekoa he pitivät puolestaan ei tärkeänä asiana. Tulokset antavat mielestäni realistisen kuvan näidenkin asioiden tärkeydestä yksityisen elinkeinonharjoittajan kohdalla, sillä yksityinen elinkeinonharjoittaja toimii pääasiassa yksin ja itsenäisesti, kuten on aiemmin mainittu.

Avoimien yhtiöiden sekä kommandiittiyhtiöiden vastaajat pitivät henkilökohtaista päätöksentekoa yhtiössä erittäin tärkeänä ja rajoitettua päätöksentekoa hieman tärkeänä asiana. Henkilöyhtiöissä päätöksentekoa ei ole rajattu, vaan, yhtiömiehellä on oikeus päättää itsenäisesti yhtiötä koskevista asioista, joten tulokset tukevat sääntöä.

Osakeyhtiön osalta tuloksiin on todennäköisesti vaikuttanut se, onko yhtiössä useampi vai yksi yrittäjä, joilla on valtaa tehdä päätöksiä. Tutkimuksessa ei ole selvitetty yrittäjien määrää yhtiössä, joten tuloksien tulkinta jää vain arvailujen varaan, kuten toimielinten järjestämisen kohdallakin. Osakeyhtiöiden vastaajat pitivät henkilökohtaista päätöksentekoa tärkeänä asiana ja rajoitettua päätöksentekoa hieman tärkeänä asiana. Arvioni tuloksista on, että vastaajat ovat olleet yksin yrittäjiä osakeyhtiössä, sillä henkilökohtainen päätöksenteko on keskimäärin tärkeämpää, kuin rajoitettu.

TAULUKKO 6. Päätöksenteko.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoin yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Henkilökohtainen päätöksenteko yhtiössä				
1 ei tärkeää	0 %	0 %	0 %	2 %
2 hieman tärkeää	5 %	0 %	0 %	4 %
3 tärkeää	7 %	0 %	17 %	40 %
4 erittäin tärkeää	88 %	100 %	83 %	54 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	4	4	4	3
Rajoitettu päätöksenteko yhtiössä				
1 ei tärkeää	69 %	50 %	33 %	54 %
2 hieman tärkeää	19 %	0 %	33 %	23 %
3 tärkeää	10 %	50 %	17 %	23 %
4 erittäin tärkeää	2 %	0 %	17 %	0 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	1	2	2	2

Henkilökohtaisen sekä rajoitetun vastuun (TAULUKKO 7) tärkeyden selvittämisessä, yksityiset elinkeinonharjoittajat pitivät keskimäärin henkilökohtaista vastuuta yhtiön velvoitteista tärkeänä ja rajoitettua vastuuta hieman tärkeänä. Avoimien yhtiöiden vastaajat pitivät puolestaan keskimäärin henkilökohtaista vastuuta erittäin tärkeänä ja rajoitettua vastuuta hieman tärkeänä. Kommandiittiyhtiöiden vastaajat taas pitivät keskimäärin henkilökohtaista vastuuta tärkeänä ja rajoitettua vastuuta hieman tärkeänä. Näiden yritysmuotojen vastuuta ei ole rajoitettu, kuten osakeyhtiössä, joten he ovat henkilökohtaisessa vastuussa yhtiön velvoitteista.

Osakeyhtiöiden vastaajat pitivät keskimäärin henkilökohtaista vastuuta sekä rajoitettua vastuuta tärkeänä. Uskon, että vastaajat ovat ajatelleet henkilökohtaisen vastuun yhtiön velvoitteista siten, että velvoitteita ei jaeta toisen yhtiökumppanin kanssa, joka voi heijastua myös henkilökohtaiseen päätöksentekoon. Rajoitetun vastuun johdosta, esimerkiksi velkojat eivät voi vaatia yhtiön osakkaalta yhtiön sitoumuksen tai velvoitteen täyttämistä, kuten henkilöyhtiöiden osalta voi. Uskon, että tämä on ollut yksi vaikuttavimmista asioista osakeyhtiöiden perustamiseen vaikuttavista tekijöistä.

TAULUKKO 7. Vastuu.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoin yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Henkilökohtainen vastuu yhtiön velvoitteista				
1 ei tärkeää	7 %	0 %	8 %	17 %
2 hieman tärkeää	2 %	0 %	8 %	15 %
3 tärkeää	31 %	50 %	50 %	37 %
4 erittäin tärkeää	60 %	50 %	33 %	31 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	4	3	3
Rajoitettu vastuu yhtiön velvoitteista				
1 ei tärkeää	50 %	50 %	33 %	23 %
2 hieman tärkeää	21 %	50 %	25 %	15 %
3 tärkeää	26 %	0 %	25 %	31 %
4 erittäin tärkeää	2 %	0 %	17 %	31 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	2	2	2	3

Seuraava taulukko (TAULUKKO 8) kertoo tulokset siitä, että kuinka tärkeänä yrittäjät pitivät yhtiön voiton jakamista henkilökohtaiseen käyttöön sekä yhtiön maksukyvyn mukaan. Yksityiset elinkeinonharjoittajat, kommandiittiyhtiöt sekä osakeyhtiöt pitivät keskimäärin voiton saamista henkilökohtaiseen käyttöön sekä voiton saamista yhtiön maksukyvyn mukaan tärkeänä asiana. Näiden yhtiömuotojen vastaajat ovat luultavasti, kuten on aiemminkin todettu, pääasiassa yksinyrittäjiä, joten voitto voidaan saada henkilökohtaiseen käyttöön yhtiön maksukyvyn mukaan.

Avoimen yhtiöiden vastaajat pitivät keskimäärin voiton saamista henkilökohtaiseen käyttöön sekä voiton saamista yhtiön maksukyvyn mukaan erittäin tärkeänä asiana. Avoimessa yhtiössä voitto jaetaan vastuunalaisille yhtiömiehille yhtiöpanoksen mukaan, joten voitto saadaan henkilökohtaiseen käyttöön yhtiön maksukyvyn mukaan.

TAULUKKO 8. Yhtiön voiton jakaminen.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoim yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Voiton saaminen henkilökohtaiseen käyttöön				
1 ei tärkeää	5 %	0 %	17 %	15 %
2 hieman tärkeää	14 %	0 %	17 %	27 %
3 tärkeää	24 %	50 %	33 %	29 %
4 erittäin tärkeää	57 %	50 %	33 %	29 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	4	3	3
Voiton saaminen yhtiön maksukyvyn mukaan				
1 ei tärkeää	26 %	0 %	17 %	2 %
2 hieman tärkeää	19 %	0 %	8 %	13 %
3 tärkeää	26 %	50 %	42 %	40 %
4 erittäin tärkeää	29 %	50 %	33 %	44 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	4	3	3

Tutkimuksessa selvitettiin myös tappion kantamisen tärkeyttä henkilökohtaisen sekä rajoitetun vastuun osalta (TAULUKKO 9). Yksityisillä elinkeinonharjoittajilla, avoimilla yhtiöillä sekä kommandiittiyhtiöillä on ainoastaan henkilökohtainen vastuu yhtiön tappiosta. Yksityiset elinkeinonharjoittajat, avoimet yhtiöt sekä kommandiittiyhtiöt pitivät keskimäärin henkilökohtaista vastuuta tappion kantamisesta tärkeänä sekä yhtiön vastuuta tappion kantamisesta hieman tärkeänä. Osakeyhtiön kohdalla vastuu tappiosta rajoittuu yhtiölle. Osakeyhtiöt pitivät keskimäärin henkilökohtaista vastuuta tappion kantamisesta hieman tärkeänä sekä yhtiön vastuuta tappion kantamisesta tärkeänä.

TAULUKKO 9. Tappion kantaminen.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoin yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Henkilökohtainen tappion kantaminen				
1 ei tärkeää	10 %	0 %	8 %	21 %
2 hieman tärkeää	24 %	0 %	17 %	31 %
3 tärkeää	38 %	100 %	42 %	33 %
4 erittäin tärkeää	29 %	0 %	33 %	15 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	3	3	2
Vastuu tappiosta yhtiöllä				
1 ei tärkeää	26 %	50 %	42 %	6 %
2 hieman tärkeää	31 %	50 %	17 %	13 %
3 tärkeää	33 %	0 %	25 %	44 %
4 erittäin tärkeää	10 %	0 %	17 %	37 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	2	2	2	3

Seuraava taulukko kuvaa yritysmuodon verotuksen tärkeyttä (TAULUKKO 10). Yksityiset elinkeinonharjoittajat, avoimet yhtiöt sekä kommandiittiyhtiöt pitivät keskimäärin verotusta ansio- sekä pääomaverotuksen mukaisesti tärkeänä sekä verotusta yhteisöveroprosentin mukaisesti hieman tärkeänä. Näiden yhtiömuotojen tulosta ei veroteta yhteisöveroprosentin mukaisesti. Yksityistä elinkeinonharjoittajaa verotetaan luonnollisena henkilönä ja henkilöyhtiöiden elinkeinotoiminnan tulos jaetaan verottavaksi yhtiömiesten tulona yhtiöosuksien mukaisesti, jotka jaetaan ansio- ja pääomatuloiksi.

Osakeyhtiöt pitivät puolestaan verotusta ansio- sekä pääomaverotuksen mukaisesti sekä verotusta yhteisöveroprosentin mukaisesti tärkeänä. Osakeyhtiön osakkaalle on mahdollisuus maksaa palkkaa, kuten työntekijälle. Osakeyhtiötä myös verotetaan vahvistetun verotettavan tulon mukaan, josta maksetaan yhteisöveroprosentin mukaan tuloveroa 20 prosenttia.

TAULUKKO 10. Yhtiömuodon verotus.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoim yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Verotus ansiotulo- sekä pääomaverotuksen mukaisesti				
1 ei tärkeää	12 %	0 %	8 %	25 %
2 hieman tärkeää	26 %	0 %	17 %	12 %
3 tärkeää	33 %	100 %	50 %	37 %
4 erittäin tärkeää	29 %	0 %	25 %	27 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	3	3	3
Verotus yhteisöveroprosentin mukaisesti				
1 ei tärkeää	26 %	50 %	42 %	12 %
2 hieman tärkeää	48 %	50 %	33 %	19 %
3 tärkeää	17 %	0 %	8 %	37 %
4 erittäin tärkeää	10 %	0 %	17 %	33 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	2	2	2	3

Yritysmuodon valintaan vaikuttavista tekijöistä -kysymyksen viimeisessä kohdassa selvitettiin toiminnan lopettamisen tärkeyttä vapaamuotoisen sekä ei vapaamuotoisen toiminnan lopettamisen osalta. (TAULUKKO 11). Yksityiset elinkeinonharjoittajat pitivät keskimäärin vapaamuotoista toiminnan lopettamista tärkeänä sekä ei vapaamuotoista toiminnan lopettamista hieman tärkeänä asiana. Yksityinen elinkeinonharjoittaja voi lopettaa toimintansa milloin tahansa ilman kenenkään suostumusta.

Avoimien yhtiöiden vastaajat pitivät puolestaan keskimäärin vapaamuotoista toiminnan lopettamista erittäin tärkeänä sekä ei vapaamuotoista toiminnan lopettamista hieman tärkeänä asiana. Kommandiittiyhtiöiden vastaajat pitivät keskimäärin vapaamuotoista toiminnan lopettamista tärkeänä sekä ei vapaamuotoista toiminnan lopettamista hieman tärkeänä asiana. Henkilöyhtiöiden toiminta voidaan lopettaa vapaamuotoisesti, mutta se vaatii vastuunalaisten yhtiömiesten yksimielisyyden.

Osakeyhtiöiden osalta vastaajat pitivät keskimäärin vapaamuotoista toiminnan lopettamista sekä ei vapaamuotoista toiminnan lopettamista hieman tärkeänä asiana. Osakeyhtiön toiminnan lopettaminen ei ole koskaan vapaamuotoista, vaan toiminta lopetetaan joko selvitystila- tai konkurssimenettelyä käyttäen.

TAULUKKO 11. Toiminnan lopettaminen.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoin yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Vapaamuotoinen toiminnan lopettaminen/ Päätös toiminnan lopettamisesta henkilökohtaista				
1 ei tärkeää	7 %	0 %	0 %	25 %
2 hieman tärkeää	7 %	0 %	17 %	23 %
3 tärkeää	31 %	50 %	33 %	31 %
4 erittäin tärkeää	55 %	50 %	50 %	21 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	3	4	3	2
Toiminnan lopettaminen ei vapaamuotoista/ Toiminnan lopettaminen selvitystilä-, tai konkurssimenettelyä käyttäen				
1 ei tärkeää	60 %	50 %	42 %	46 %
2 hieman tärkeää	19 %	50 %	33 %	21 %
3 tärkeää	14 %	0 %	0 %	21 %
4 erittäin tärkeää	7 %	0 %	25 %	12 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Keskiarvo	2	2	2	2

Seuraavaksi olen koonnut jokaisen yritysmuodon perustamiseen vaikuttavien tekijöiden tärkeimmät asiat, jotka ovat asteikolla 1-4 keskimääräisten tuloksien mukaan tärkeitä (3) ja erittäin tärkeitä (4). Yksityisten elinkeinonharjoittajien keskimääräiset tulokset kertovat he pitivät yritystä perustaessaan tärkeinä (3) asioina seuraavia:

- yksinyrittäminen
- yhtiöön ei tarvinnut sijoittaa pakollista vähimmäispääomaa
- toiminnan jatkuvuus
- toimielinten järjestäminen ei pakollista
- henkilökohtainen vastuu yhtiön velvoitteista
- voiton saaminen henkilökohtaiseen käyttöön
- voiton saaminen yhtiön maksukyvyyn mukaan
- henkilökohtainen tappion kantaminen
- verotus ansiotulo-, sekä pääomaverotuksen mukaisesti
- vapaamuotoinen toiminnan lopettaminen/Päätös toiminnan lopettamisesta henkilökohtaista.

Erittäin tärkeänä (4) yksityisen elinkeinonharjoittajat pitivät seuraavaa:

- henkilökohtainen päätöksenteko yhtiössä.

Avoimien yhtiöiden keskimääräiset tulokset kertovat, että he pitivät yrityksen perustamisvaiheessa tärkeinä (3) asioina seuraavia asioita:

- pakollisen vähimmäispääoman sijoittaminen yhtiöön
- henkilöstön palkkaaminen
- toiminnan laajentaminen
- toiminnan jatkuvuus
- toimielinten järjestäminen ei pakollista
- henkilökohtainen tappion kantaminen
- verotus ansiotulo- sekä pääomaverotuksen mukaisesti.

Erittäin tärkeinä (4) avoimet yhtiöt pitivät seuraavia asioita:

- yhdessä yrittäminen
- henkilökohtainen päätöksenteko yhtiössä
- henkilökohtainen vastuu yhtiön velvoitteista
- voiton saaminen henkilökohtaiseen käyttöön
- voiton saaminen yhtiön maksukyvyyn mukaan
- vapaamuotoinen toiminnan lopettaminen/Päätös toiminnan lopettamisesta henkilökohtaista.

Kommandiittiyhtiöiden keskimääräisten tuloksien mukaan he pitivät yrityksen perustamisvaiheessa tärkeinä (3) asioina seuraavia:

- yksin yrittäminen
- yhtiöön ei tarvinnut sijoittaa pakollista vähimmäispääomaa
- toiminnan jatkuvuus
- toimielinten järjestäminen ei pakollista
- henkilökohtainen vastuu yhtiön velvoitteista
- voiton saaminen henkilökohtaiseen käyttöön
- voiton saaminen yhtiön maksukyvyyn mukaan
- henkilökohtainen tappion kantaminen
- verotus ansio- sekä pääomaverotuksen mukaisesti
- vapaamuotoinen toiminnan lopettaminen/Päätös toiminnan lopettamisesta henkilökohtaista.

Erittäin tärkeänä (4) kommandiittiyhtiöiden vastaajat pitivät seuraavaa asiaa:

- henkilökohtainen päätöksenteko yhtiössä.

Osakeyhtiöiden keskimääräiset tulokset kertovat, että he eivät pitäneet mitään tutkimuksen asioita erittäin tärkeänä (4), mutta tärkeinä (3) he pitivät seuraavia asioita:

- yksin yrittäminen
- toiminnan laajentaminen
- toiminnan jatkuvuus
- henkilökohtainen päätöksenteko yhtiössä
- henkilökohtainen vastuu yhtiön velvoitteista
- rajoitettu vastuu yhtiön velvoitteista
- voiton saaminen henkilökohtaiseen käyttöön
- voiton saaminen yhtiön maksukyvyn mukaan
- vastuu tappiosta yhtiöllä
- verotus ansiotulo- sekä pääomaverotuksen mukaisesti
- verotus yhteisöveroprosentin mukaisesti.

6.2.3 Yritysmuodon vaihto

Tutkimuksessa selvitettiin myös ovatko vastaajat vaihtaneet yrityksensä yritysmuotoa kesken toiminnan (TAULUKKO 12). Alla olevan taulukon mukaan 108 vastaajasta 23 ovat vaihtaneet ja 85 eivät ole vaihtaneet yritysmuotoaan. Yksityisistä elinkeinonharjoittajista 3 vastaajaa ($42 \times 7 \% = 3$) ovat vaihtaneet yritysmuotoa ja 39 eivät ($42 \times 93 \% = 39$). Avoimien yhtiöiden vastaajat eivät ole vaihtaneet yritysmuotoaan. Kommandiittiyhtiöistä 4 vastaajaa ($12 \times 33 \% = 4$) ovat vaihtaneet yritysmuotoa ja 8 ($12 \times 67 \% = 8$) eivät. Osakeyhtiön kohdalla 16 vastaajaa ($52 \times 31 \% = 16$) ovat vaihtaneet yritysmuotoaan ja 36 ($52 \times 69 \% = 36$) eivät.

TAULUKKO 12. Yritysmuodon vaihto kesken toiminnan.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=42)	Avoin yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=12)	Osakeyhtiö (N=52)
Kyllä	7 %	0 %	33 %	31 %
En	93 %	100 %	67 %	69 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

Yritysmuodon muutoksien tulokset (TAULUKKO 13) eivät anna aivan oikeanlaista kuvaa yritysmuodon vaihdosta yksityisen elinkeinonharjoittajan sekä osakeyhtiön osalta. Nykyään yksityisenä elinkeinonharjoittajana (N=3) toimivista kaksi ($2 = 3 / 100 \% \times 67 \%$) ovat ennen toimineen ennen avoimena yhtiönä, mutta yksi vastaajista (33 %) on vastannut, että on ennen toiminut myös ennen yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Kommandiittiyhtiönä nykyään toimivat (N=4) ovat kaikki toimineet ennen yksityisenä elinkeinonharjoittajana. Osakeyhtiön osalta (N=16) tulokset kertovat, että heistä seitsemän ($7 = 16 / 100 \% \times 44 \%$) ovat toimineen ennen vaihdosta yksityisenä elinkeinonharjoittajana, yksi heistä ($1 = 16 / 100 \% \times 44 \%$) on toiminut avoimena yhtiönä sekä seitsemän ($7 = 16 / 100 \% \times 44 \%$) kommandiittiyhtiönä. Yksi vastaajista ($1 = 16 / 100 \% \times 44 \%$) on vastannut,

että on toiminut myös ennen osakeyhtiönä. Tuloksista voi näin ollen päätellä, että vain 21 vastaajaa ovat vaihtaneet yritysmuotoaan kesken toiminnan.

TAULUKKO 13. Yritysmuodon muutos.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=3)	Avoin yhtiö (N=0)	Kommandiittiyhtiö (N=4)	Osakeyhtiö (N=16)
Yritysmuoto ennen				
Yksityinen elinkeinonharjoittaja	33 %	0 %	100 %	44 %
Avoin yhtiö	67 %	0 %	0 %	6 %
Kommandiittiyhtiö	0 %	0 %	0 %	44 %
Osakeyhtiö	0 %	0 %	0 %	6 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %
Yritysmuoto nykyään				
Yksityinen elinkeinonharjoittaja	100 %	0 %	0 %	0 %
Avoin yhtiö	0 %	0 %	0 %	0 %
Kommandiittiyhtiö	0 %	0 %	100 %	0 %
Osakeyhtiö	0 %	0 %	0 %	100 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

Yhtiöiltä, jotka ovat vaihtaneet yritysmuotoaan kesken toiminnan, kysyttiin avoimen kysymyksen avulla syitä yritysmuodon vaihtoon. Olen ottanut esille asioita, jotka toistuivat useasti vastauksissa. Ne, jotka ovat vaihtaneet yritysmuotoa yksityiseksi elinkeinon harjoittajaksi ja he ovat vastanneet kysymykseen seuraavasti:

”Helpompi”

”Aloitin yritystoiminnan neljän kimpassa. Myöhemmin aloin yrittää yksin, koska vaihdoin paikkakuntaa.”

Kommandiittiyhtiöksi vaihtaneet vastaajat ovat vastanneet kysymykseen seuraavasti:

”Pääoman tarve”

”Verotukselliset”

”Yksityisomisteisen auton käyttö työmatkoihin; ei voi tehdä matkalaskuja (km-korvaukset ja päivärahat), vapaaehtoinen eläke ei mahdollista, vain suppea työterveyshuolto, ei mahdollista henkilöstö vuokrata yrittäjää toiselle yritykselle.”

Osakeyhtiöksi vaihtaneet vastasivat kysymykseen yritysmuodon vaihdon syistä seuraavasti:

”Verotus ja voitonjako.”

”Vaihto osakeyhtiöön. Asiakkaat, yhteistyötahot sekä rahoittajat suhtautuvat paljon vakavammin kuin toiminimeen.”

”Yrityksen tuotto.”

”Toiminnassa uskottavuuden näkyminen osakeyhtiömuodossa, Ei ole taloudellisessa vastuussa koko henkilökohtaisella omaisuudella niin kuin esim. ay:ssä.”

”Oy on paras tapa hoitaa yritystoimintaa. Joutunut työkyvyttömyys eläkkeelle, voi tehdä töitä ansaitun rajan puitteissa ja voimien mukaa. Loput tuloista osinkona.”

”Aikoinaan ei voinut perustaa oy:ta pienellä liikevaihdolla, joten ainoa vaihtoehto oli yksityinen elinkeinon harjoittaja.”

”Liikevaihdon nousun myötä verotus elinkeinonharjoittajana nousi kovin isoksi.”

”Toiminnan laajentaminen ja yrityksen jatkon varmistaminen.”

”Mahdolliset veroedut kannattavuuden parantuessa, henkilökohtaisen vastuun poistuminen yrityksen veloista, helpompi myyntikuvio.”

”Helpompi hallita.”

”Fuusio, toiminnan laajeneminen.”

Tutkimuksessa selvitettiin niiden yrittäjien tyytyväisyyttä alkuperäiseen yritysmuotoon, jotka eivät ole vaihtaneet yritysmuotoaan kesken toiminnan. 108 vastaajasta 85 ei ole vaihtanut yritysmuotoa kesken toiminnan. Taulukon (TAULUKKO 14) mukaan 85 vastaajasta 39 yksityistä elinkeinonharjoittajaa, kaksi avointa yhtiötä sekä kahdeksan kommandiittiyhtiötä ovat olleet tyytyväisiä yritysmuotoonsa. 85 vastaajasta 36 osakeyhtiötä vastasi tyytyväisyyttä mittaavaan kysymykseen siten, että 35 osakeyhtiötä (36 / 100 % x 97 %) 97 ovat tyytyväisiä yritysmuotoon, mutta yksi osakeyhtiö (36 / 100 % x 3 %) ei ole.

TAULUKKO 14. Tyytyväisyys alkuperäiseen yritysmuotoon.

	Yksityinen elinkeinonharjoittaja (N=39)	Avoin yhtiö (N=2)	Kommandiittiyhtiö (N=8)	Osakeyhtiö (N=36)
Kyllä	100 %	100 %	100 %	97 %
En	0 %	0 %	0 %	3 %
Yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

Vastaajat saivat kertoa avoimen kysymyksen avulla syitä siihen, mikäli yrittäjä ei ole ollut tyytyväinen alkuperäiseen yritysmuotoonsa. Vastauksia kysymykseen tuli viisi. Vaikka kyselyn tulokset kertovat, että vastaajista yksityiset elinkeinonharjoittajat olivat 100 prosenttisesti tyytyväisiä yritysmuotoonsa, heistä neljä vastasivat kysymykseen seuraavasti:

”Tällä mennään, sillä lainsäädännöllisesti ei muuta vaihtoehtoa perusliiketoiminnan osalta.”

”Oma päätös!”

”Ainoa - työn tuottavuutta ei voi siirtää kolmannelle osapuolelle noin vain ja yksinyrittäjän verotus on kova ja jos sairastut - Ei kukaan korvaa poissaoloasi.”

”En ole tyytyväinen progressiiviseen verotukseen. Kun ansiot nousee, myöskin verot nousevat. Olen harkinnut yritysmuodon valintaa, mutta en tehnyt sitä. Vähensin töitä ja otin enemmän vapaa-aikaa. Verojakin menee vähemmän. Toisaalta on helppo yhtiömuoto, vähemmän työllistävä.”

Yksi vastaaja viidestä oli osakeyhtiö ja syy tyytymättömyyteen on seuraava:

”Verotus kaksinkertaista, vaikka yhtiön tulos vain omasta työpanoksesta kiinni. Verotus henkilöyhtiöön.”

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Kvantitatiivisen tutkimuksen tavoitteena oli selvittää yritysmuodon valintaan vaikuttavien tekijöiden tärkeyttä yrityksen perustamisvaiheessa sekä sitä, onko yritysmuotoa vaihdettu ja mitä syitä tähän on ollut. Vaikka vastausten saamisessa oli hieman hankaluuksia ja koen, että kyselystä olisi voinut tehdä hieman tarkemman, olen kuitenkin kohtuullisen tyytyväinen tuloksiin. Yhteenveto yrityksen perustamiseen vaikuttavista tekijöistä -osiossa ovat mielestäni hyvin esillä tärkeimmät yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät ja nämä tärkeyden tulokset antavat teoriaan viitaten todenmukaisen kuvan.

Kvantitatiivisen tutkimuksen haasteena oli saada tarpeeksi korkea kyselyn vastausprosentti, jotta tulokset antaisivat tarpeeksi realistisen kuvan yrittäjien mielipiteistä aiheeseen liittyen. Kysely lähetettiin yrittäjille kahdesti, sillä ensimmäisellä kerralla kyselyn vastausprosentti jäi sen verran pieneksi, että tuloksia ei olisi kannattanut lähteä purkamaan. Ensimmäisellä kerralla kysely lähetettiin Savon Yrittäjien sähköisen uutiskirjeen mukana. Tutkimukseen vastasi tällöin ainoastaan kaksi henkilöä noin 4000:sta vastaanottajasta. Alhaisen vastausprosentin vuoksi päätimme laittaa sähköpostin uudestaan henkilökohtaisesti Arto Nykäsen toimesta. Uusi yritys toi tutkimukseen 108 vastausta.

Vastausten luotettavuutta tulee kuitenkin pohtia, sillä yrittäjät ovat useimmiten kiireisiä, joten tutkimukseen vastaaminen ei ole välttämättä tehty ajatuksen kanssa. Haasteena oli myös oma tulkintani tuloksista, sillä koin, että kyselyn olisi voinut toteuttaa hieman paremmin. Esimerkiksi tutkimuksessani ei ole selvitetty yrittäjien määrää yhtiöissä ja uskon, että tuloksiin on vaikuttanut paljon se, onko esimerkiksi osakeyhtiössä yksi vai useampi yrittäjä. Esimerkiksi päätöksenteko osakeyhtiössä on henkilökohtaista, mikäli yhtiössä ei ole useaa yrittäjää. Jos osakeyhtiössä olisi useampi yrittäjä, olisi päätöksenteko rajoitettua omistussuhteen mukaisesti. Näin ollen tuloksien pohdinta jäi paljon arvailujen varaan. Haasteena oli myös saada kysymyksistä sellaiset, että vastaajat ymmärtäisivät kyselyn kysymykset oikein.

Mikäli tuloksista olisi halunnut tarkempia ja laajempia olisi tutkimus kannattanut tehdä siten, että jokaiselle yhtiömuodolle olisi ollut räätälöidyt kyselyt. Lisäksi tutkimukseen olisi kannattanut lisätä selitteet kysymyksiin vastaajille, jotta he olisivat ymmärtäneet kysymyksen tarkoituksen. Tämä olisi kuitenkin teetättänyt työtä yhdelle henkilölle liian paljon, joten päädyin tällaiseen yritysmuotojen yhteiseen tutkimukseen. Toisena vaihtoehtona olisi ollut ottaa yhteyttä suoraan yrityksiin esimerkiksi puhelimitse ja haastatella yrittäjiä, mutta tällöin vastaajien määrä olisi jäänyt huomattavasti pienemmäksi, mutta toisaalta tutkimukseen olisi voinut saada tarkempia ja laajempia mielipiteitä suoraan yrittäjiltä.

Näiden tuloksien avulla uudet yrittäjät voivat pohtia itselleen sopivaa yritysmuotoa, pohtien kuitenkin aina omaa tilannettaan. Oman tilanteen pohdinnassa tulisi ottaa huomioon muun muassa toimiala, kuinka riskialtista toiminta on ja mitkä ovat tulevaisuuden näkymät. Mikäli uusi yrittäjä on epävarma oikeasta yritysmuodosta, kannattaa hänen tällöin käyttää apunaan asiantuntijaa.

Mikäli tätä aihetta haluaisi lähteä tutkimaan tarkemmin, esimerkiksi vain yhden yritysmuodon osalta, voisi tällöin tutkimuksessa selvittää tarkemmin yritysmuodon valintaan vaikuttavia tekijöitä. Tällöin tutkimuksessa voitaisiin selvittää myös esimerkiksi yrittäjien määrä yhtiössä, yrityksen toimialan sekä tulevaisuuden näkymien vaikutusta yritysmuodon valintaan. Mikäli tutkimus tehtäisiin kyselynä, tulisi se tehdä ja purkaa anonymisti, jotta yritysten tunnistaminen ei onnistu.

Opinnäytetyöni tekemisen aikana pohdin myös sitä, että minkälaiset asiat ovat voineet vaikuttaa yrityksen perustamiseen esimerkiksi 20, 15 ja 10 vuotta sitten ja myös viimeisen 5 vuoden sisällä. Tätkin voisi lähteä pohtimaan esimerkiksi vain yhden yhtiömuodon osalta jatkoaiheena opinnäytetyölteni.

Oman oppimisen kannalta tämä opinnäytetyö kehitti huomattavasti tietämystäni yritysmuotojen eroavaisuuksista ja valintaan vaikuttavista tekijöistä. Asiantuntijoiden haastattelut antoivat minulle uusia näkökulmia oikeanlaisen yritysmuodon merkityksellisyydestä, kuten että yritysmuodon valintaa ei tulisi tehdä ainoastaan verotuksellisesta näkökulmasta. Valinnassa on otettava huomioon myös paljon muita asioita. Tämän työn avulla osaan kertoa työssä käsiteltävien yritysmuotojen eroavaisuuksista ja ymmärrän selkeämmin verotukselliset näkökulmat. Näitä tietoja tulen hyödyntämään tulevaisuudessa työelämässä.

LÄHTEET JA TUOTETUT AINEISTOT

- ASIANAJOTOIMISTO KROGERUS OY. Yrityksen lopettaminen. [Viitattu 2017-01-19.] Saatavissa: <http://www.talousapu.fi/yrityksen-lopettaminen>
- CURSOR. Tuloverotus yrittäjän kannalta -osakeyhtiö. [Viitattu 2017-06-11.] Saatavissa: <http://www.yritystulkki.fi/fi/alue/cursor/toimiva-yrittaja/verotus/tuloverotus/oy/>
- FONDIA 2017. Lunastuslauseke. [Viitattu 2017-03-06.] Saatavissa: <https://virtuallawyer.fondiatools.com/Sivut/Lunastuslauseke.aspx>
- KANANEN JORMA, 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print
- KIRJANPITOLAKI. L 1997/1336. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-12-28.] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>
- LAKI24. Osakeyhtiö: Osakeyhtiön hallituksen jäsenen eroaminen. [Viitattu 2017-01-24.] Saatavissa: <http://www.laki24.fi/yrit-osakeyhtio-hallituksenjaseneneroaminen/>
- LAMMIN YRITTÄJÄT 2014a. Avoin yhtiö. [Viitattu 2016-11-17.] Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/hameen-yrittajat/lammin-yrittajat/a/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/avoin-yhtio-317416>
- LAMMIN YRITTÄJÄT 2014b. Kommandiittiyhtiö. [Viitattu 2016-11-18.] Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/hameen-yrittajat/lammin-yrittajat/a/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/kommandiittiyhtio-317662>
- LAKI AVOIMESTA YHTIÖSTÄ JA KOMMANDIITTIYHTIÖSTÄ. L 1988/389. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-11-17.] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1988/19880389>
- MINILEX a. Kommandiittiyhtiön toimitelimet ovat harvinaisia. [Viitattu 2017-01-14.] Saatavissa: <http://www.minilex.fi/a/kommandiittiyhti%C3%B6n-toimitelimet-ovat-harvinaisia>
- MINILEX b. Vastuunalaiset yhtiömiehen kielto-oikeus. [Viitattu 2017-01-14.] Saatavissa: <http://www.minilex.fi/a/vastuunalaisen-yhti%C3%B6miehen-kielto-oikeus>
- MINILEX c. Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan lopettaminen. [Viitattu 2017-01-14.] Saatavissa: <http://www.minilex.fi/a/yksityisen-elinkeinonharjoittajan-toiminnan-lopettaminen>
- MINILEX d. Avoimesta yhtiöstä eroamisesta sopiminen. [Viitattu 2017-01-21.] Saatavissa: <http://www.minilex.fi/a/avoimesta-yhti%C3%B6st%C3%A4-eroamisesta-sopiminen>
- MINILEX e. Äänettömän yhtiömiehen asema kommandiittiyhtiön purkautuessa. [Viitattu 2017-01-21.] Saatavissa: <http://www.minilex.fi/a/%C3%A4%C3%A4nett%C3%B6m%C3%A4n-yhti%C3%B6miehen-asema-kommandiittiyhti%C3%B6n-purkautuessa>
- NAUMANEN, Pekka 2017-02-06. Kuopion Uusyrityskeskusten yritysneuvoja. [Haastattelu.] Kuopio: Kuopion Uusyrityskeskus
- NYKÄNEN, Arto 2016-12-09. Savon Yrittäjien toimitusjohtaja. [Tapaaminen.] Kuopio: Savon Yrittäjät
- NYKÄNEN, Arto 2017-01-27. Savon Yrittäjien toimitusjohtaja. [Haastattelu.] Kuopio: Savon Yrittäjät
- ONNISTUYRITTÄJÄNÄ.FI. Toiminimen perustaminen. [Viitattu 2017-05-09.] Saatavissa: <https://www.onnistuyrittajana.fi/toiminimen-perustaminen>
- OSAKEYHTIÖLAKI. L 2006/624. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-12-02.] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#L2P1>
- PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS 2011. Osakeyhtiön konkurssiin liittyvästä kaupparekisterimenettelystä. [Viitattu 2017-01-19.] Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/lopettaminen/konkurssi.html>

- PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS 2016a. Yksityinen elinkeinonharjoittaja. [Viitattu 2016-11-27.] Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh.html>
- PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS 2016b. Yksityisen elinkeinonharjoittajan perustamisilmoitus. [Viitattu 2016-12-01.] Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen.html>
- PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS 2016c. Avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön perustamisilmoitus. [Viitattu 2016-12-02.] Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/avoinyhtiojaky/perustaminen.html>
- PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS 2016d. Osakeyhtiön perustamisilmoitus. [Viitattu 2016-12-02.] Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/perustaminen.html>
- PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS 2016e. Osakeyhtiön lopettaminen. [Viitattu 2017-01-18.] Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/lopettaminen.html>
- PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS 2016f. Kaupparekisteriin merkityn tehtävän päätyminen. [Viitattu 2017-01-21.] Saatavissa: <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/osakeyhtio/muutokset/johto/tehtpaatt.html>
- TILINTARKASTUSLAKI. L 2015/1141. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-12-28.] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151141#L2P2>
- TOIMINIMILAKI. L1979/128. Finlex. Lainsäädäntö. [Viitattu 2016-11-27.] Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1979/19790128>
- TOMPERI, Soile 2015. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. Helsinki: Sanoma Pro Oy
- VEROHALLINTO 2010. Elinkeino toiminnan varat ja velat toiminnan lopettamisen yhteydessä. [Viitattu 2017-01-14.] Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammatinharjoittaja/Toiminnan_lopettaminen/Elinkeinotoiminnan_varat_ja_velat_toimin\(9418\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammatinharjoittaja/Toiminnan_lopettaminen/Elinkeinotoiminnan_varat_ja_velat_toimin(9418))
- VEROHALLINTO 2011a. Ammatinharjoittaja. [Viitattu 2016-11-27.] Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Sanasto/Ammatinharjoittaja\(13682\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Sanasto/Ammatinharjoittaja(13682))
- VEROHALLINTO 2011b. Liikkeenharjoittaja. [Viitattu 2016-11-27.] Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Sanasto/Liikkeenharjoittaja\(13739\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Sanasto/Liikkeenharjoittaja(13739))
- VEROHALLINTO 2013. Elinkeino toiminnan tappiot lopettamisen yhteydessä. [Viitattu 2017-01-14.] Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammatinharjoittaja/Toiminnan_lopettaminen/Elinkeinotoiminnan_tappiot_lopettamisen_\(26851\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammatinharjoittaja/Toiminnan_lopettaminen/Elinkeinotoiminnan_tappiot_lopettamisen_(26851))
- VEROHALLINTO 2014. Osinkotulojen verotus – saajana omistajayrittäjä. [Viitattu 2016-12-29.] Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Elinkeinoverotus/Osinkotulojen_verotus__saajana_omistajay
- VEROHALLINTO 2015a. Ansiotulojen verotus. [Viitattu 2016-12-06.] Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Ansiotulojen_verotus\(38976\)#1Mikä_on_ansi_tuloa?_](https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Ansiotulot/Ansiotulojen_verotus(38976)#1Mikä_on_ansi_tuloa?_)
- VEROHALLINTO 2015b. Tuloverotus – osakeyhtiö ja osuuskunta. [Viitattu 2016-12-20.] Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Osakeyhtio_ja_osuuskunta/Tuloverotus
- VEROHALLINTO 2016a. Valtion tuloveroasteikko 2016. [Viitattu 2016-12-05.] Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Syventavat_veroohjeet/Henkiloasiakkaan_tuloverotus/Valtion_tuloveroasteikko_2016
- VEROHALLINTO 2016b. Verotus Suomessa. [Verotus Suomessa 2015 Powerpoint.] [Viitattu 2016-12-06.] Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Esitysmateriaalit/Verotus_Suomessa\(37228\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Tietoa_Verohallinnosta/Esitysmateriaalit/Verotus_Suomessa(37228))

- VEROHALLINTO 2016c. Verohallinto tekee nämä vähennykset puolestasi. [Viitattu 2016-12-06.] Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Vahennykset/Verohallinto_tekee_nama_vahennykset_puol\(34772\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Vahennykset/Verohallinto_tekee_nama_vahennykset_puol(34772))
- VEROHALLINTO 2016d. Osingot listaamattomasta yhtiöstä. [Viitattu 2016-12-29.] Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osingot_listaamattomasta_yhtiosta\(11937\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osingot_listaamattomasta_yhtiosta(11937))
- VEROHALLINTO 2017a. Toiminnan lopettaminen – liikkeen- tai ammatinharjoittaja. [Viitattu 2017-01-14.] Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Liikkeen_ja_ammattinharjoittaja/Toiminnan_lopettaminen
- VEROHALLINTO 2017b. Toiminnan lopettaminen – avoin yhtiö ja kommandiittiyhtiö. [Viitattu 2017-01-14.] Saatavissa: https://www.vero.fi/fi-FI/Yritys_ja_yhteisoasiakkaat/Avoin_yhtio_ja_kommandiittiyhtio/Toiminnan_lopettaminen
- VEROHALLINTO 2017c. Osakkeiden myynti. [Viitattu 2017-01-24.] Saatavissa: [https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osakkeiden_myynti\(11940\)](https://www.vero.fi/fi-FI/Henkiloasiakkaat/Sijoitukset/Osakkeet_ja_osingot/Osakkeiden_myynti(11940))
- VILLA, Seppo 2013. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. Helsinki: Talentum
- VILLA, Seppo, OSSA, Jaakko ja SAARNILEHTO, Ari 2007. Yritysmuodot. Helsinki: WSOY
- YRITTÄJÄT 2016. Henkilöyhtiöiden verotus. [Viitattu 2016-12-29.] Saatavissa: <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/verotus/elinkeinoverotus/henkiloyhtioiden-verotus-321007>
- YRITYS-SUOMI. Yritysmuodot. [Viitattu 2016-12-01.] Saatavissa: <https://yrityssuomi.fi/yritysmuodot>

LIITE 1: HAASTATTELURUNKO

1. Kerro ensimmäiseksi hieman itsestäsi sekä työnkuvastasi.
2. Millaisiin asioihin aloittavan yrittäjän tulisi ensisijaisesti kiinnittää huomiota yritysmuodon valitsemisessa?
3. Mitkä ovat yhtiön hyvät ja huonot puolet, kun valitaan yritysmuodoksi
 - a. toiminimi
 - b. avoin yhtiö
 - c. kommandiittiyhtiö
 - d. osakeyhtiö
4. Millaisessa tilanteessa yhden henkilön kannattaisi valita toiminimen sekä osakeyhtiön väliltä?
5. Millaisissa tilanteissa useamman henkilön kannattaisi valita henkilöyhtiöiden sekä osakeyhtiön väliltä?
6. Kuinka merkityksellistä on oikeanlaisen yritysmuodon valinta
 - a. päätöksenteon kannalta?
 - b. verotuksen kannalta?
 - c. henkilökohtaisen sekä rajoitetun vastuun kannalta?

Millaisissa tilanteissa henkilökohtaisesta vastuusta on haittaa sekä hyötyä?

Millaisissa tilanteissa rajoitetusta vastuusta on haittaa sekä hyötyä?
 - d. henkilöstön palkkaamisen kannalta?
 - e. toiminnan laajentamisen ja jatkuvuuden kannalta?
 - f. yhtiöstä eroamisen kannalta? (osakeyhtiö ja henkilöyhtiöt)
 - g. toiminnan lopettamisen kannalta?

LIITE 2: WEBROPOL-KYSELY

Yritysmuodon valintaan vaikuttavat tekijät**1. Sukupuoli ***

- Nainen
- Mies

2. Ikä *

- alle 30 vuotta
- 30-40 vuotta
- 41-50 vuotta
- 51-60 vuotta
- yli 60 vuotta

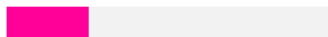
3. Yrityksesi yritysmuoto *

- Yksityinen elinkeinonharjoittaja
- Avoin yhtiö
- Kommandiittiyhtiö
- Osakeyhtiö

4. Kuinka kauan olet toiminut yrittäjänä? *

- alle 5 vuotta
- 5-10 vuotta
- 10-15 vuotta
- 15-20 vuotta
- 20 vuotta tai kauemmin

Seuraava -->

5. Kuinka tärkeänä pidit seuraavia asioita, kun valitsit yrityksellesi yritysmuotoa yrityksen **perustamisvaiheessa**?

*

	1 ei tärkeää	2 hieman tärkeää	3 tärkeää	4 erittäin tärkeää
Perustajien lukumäärä				
Yksin yrittäminen	☐	☐	☐	☐
Yhdessä yrittäminen	☐	☐	☐	☐
Pääoman tarve				
Yhtiöön ei tarvinnut sijoittaa pakollista vähimmäispääomaa	☐	☐	☐	☐
Pakollisen vähimmäispääoman sijoittaminen yhtiöön	☐	☐	☐	☐
Liiketoiminta				
Henkilöstön palkkaaminen	☐	☐	☐	☐
Toiminnan laajentaminen	☐	☐	☐	☐
Toiminnan jatkuvuus	☐	☐	☐	☐
Hallinto				
Toimielinten järjestäminen ei pakollista	☐	☐	☐	☐
Toimielinten järjestäminen pakollista	☐	☐	☐	☐
Päätöksenteko				
Henkilökohtainen päätöksenteko yhtiössä	☐	☐	☐	☐
Rajoitettu päätöksenteko yhtiössä	☐	☐	☐	☐
Vastuu				
Henkilökohtainen vastuu yhtiön velvoitteista	☐	☐	☐	☐
Rajoitettu vastuu yhtiön velvoitteista	☐	☐	☐	☐
Yhtiön voiton jakaminen				
Voiton saaminen henkilökohtaiseen käyttöön	☐	☐	☐	☐
Voiton saaminen yhtiön maksukyvyyn mukaan	☐	☐	☐	☐
Tappion kantaminen				
Henkilökohtainen tappion kantaminen	☐	☐	☐	☐
Vastuu tappiosta yhtiöllä	☐	☐	☐	☐
Yhtiömuodon verotus				
Verotus ansiotulo- sekä pääomaverotuksen mukaisesti	☐	☐	☐	☐
Verotus yhteisöveroprosentin mukaisesti	☐	☐	☐	☐
Toiminnan lopettaminen				
Vapaamuotoinen toiminnan lopettaminen/Päätös toiminnan lopettamisesta henkilökohtaista	☐	☐	☐	☐
Toiminnan lopettaminen ei vapaamuotoista/Toiminnan lopettaminen selvitystila-, tai konkurssimenettelyä käyttäen	☐	☐	☐	☐

6. Oletko vaihtanut yrityksesi yritysmuotoa kesken toiminnan? *

- Kyllä
 En

- Mikäli vastaaja on vastannut kysymykseen 6 Kyllä, on hän siirtynyt kysymykseen 7
 → Mikäli vastaaja on vastannut kysymykseen 6 Ei, on hän siirtynyt kysymykseen 10

7. Yritysmuoto ennen *

- Yksityinen elinkeinonharjoittaja
- Avoin yhtiö
- Kommandiittiyhtiö
- Osakeyhtiö

8. Yritysmuoto nykyään *

- Yksityinen elinkeinonharjoittaja
- Avoin yhtiö
- Kommandiittiyhtiö
- Osakeyhtiö

9. Mitkä ovat olleet syyt yritysmuodon vaihtoon? *

1000 merkkiä jäljellä

 10. Oletko ollut tyytyväinen valitsemaasi yritysmuotoon? *

- Kyllä
- En

11. Mikäli et ole ollut tyytyväinen valitsemaasi yritysmuotoon, mitkä asiat ovat vaikuttaneet tähän?

500 merkkiä jäljellä